

Walla József
 ezementáru-gyára
 építési anyagok raktára

Budapest, VII. ker., Rottenbiller-utca 13. sz.

Vállalkozik:
 Granitterazó,
 Betonrozások,
 Csatornázások,
 Szökőkutak,
 Cementlapok és
 Mozaik lapokkáli
 kövezések
 elkészítésére stb.

Raktárt tart:
 Keramit lapok,
 Kelheimi lapok,
 Mettlachi lapok,
 Terracotta-árak,
 Köfedélpép,
 Tűzálló téglák,
 Kémény rakványok-
 ból stb.

Gyári raktára a
 gartenai Portlandi
 cement és vízhat-
 lan mész-gyárnak.

STEINZEUGRÖHREN

Gyári raktára a
 gartenai Portlandi
 cement és vízhat-
 lan mész-gyárnak.

A legjobb
 brünni szöveteket
 eredeti gyári árak mellett a
Siegel-Imhof
 féle finom posztógyár szállítja
BRÜNNEN.
 Egy elegáns tavasi vagy nyári
 uri öltönyhez
 elegendő egy szelvény 3-10 mtr
 hosszúságban, a mi megfelel
 4 bécsi rőfnek. 1 szelvény ára
 4.80 közönséges
 7.75 finom
 10.50 nagyon finom
 12.40 legfinomabb

valódi gyapjából.
 Továbbá nagy választékban kap-
 hatók: Selyemmel átötölt kam-
 garnok, felöltőkhöz való szövetek,
 vadászok és kirándulók részére
 lodenék, peruvienne és toking
 szalon-öltönyökhöz, ruhadet-
 szerint meghatározott posz-
 tók hivatalnokok részére,
 mosható szövetek urak és gyer-
 mekek részére, valódi piquek,
 mellényzövetek stb. **Kérés-
 szept** vállalunk, hogy jó árú,
 mintaszerűt a legpontos-
 sabbban szállítjuk. Minták
 ingyen és bérmentve.

Legjobb és Leghírnevebb
 Pipere Holgypor

La VELOUTINE

Különleges Rizpor
 BISMUTTAL VEGETIVE

CH. FAY, ILLATSZERÉSZ.
 PARIS - 9, rue de la Paix, 9 - PARIS.

50 év óta sikerrel használtatik!
 Szeplőt és májfoltokat, valamint az összes bőrtisztatlanságokat el-
 távolítja jótállás mellett a Spitzer-féle seplő s májfolt elleni
arczenőcs s Saluator-szappan
 valódi minőségben egyedül csak a 115 év óta fennálló Saluator-
 győzserházban Eszéken, felsőváros Dienes J. G.-nál
 kapható. Hatása előmozdítatik, a Spitzer-féle salacos modorra
 használata által, 1 üveg ára 50 kr. Ajánlom makacsabb bőrtis-
 tatlanságoknál a **„Milioz-arczenőcsöt**, 1 tégely ára 60 kr. -
Kitűnő lyoni rizpor 1 doboz 1 frt, kis doboz 50 kr., 1 tégely
Spitzer-kenőcs 35 kr., 1 darab **Saluator-szappan** 50 kr.
 Műtán többféle utazások léteznek, a Spitzer és Milioz kenőcs-
 hez használandó szappanba saját ecégem be van nyomva és csak
 ezen ecéggel ellátott **„Saluator”-szappan** tekinthető valódinak.
 A Spitzer-kenőcs földjén pedig a Saluator-fej domboru nyomásában
 v.n. feltüntetve. - Raktár Budapestben **Tócsk József** gyógyszer-
 tárában, király-utca 12. szám. Postai megrendelések utánvéte-
 mellett azonnal eszközöltelek.

Elismerő levél.
 Győr (Torontál m.) 1889. júl. 4.
 Tisztelt uram! A múlt hóban küldött 3 adag szeplőkenőcsöt
 stb. nagyon meg vagyok elégedve. En ugyanis már 18 éve, hogy
 ezen kitűnő hatás arczenőcsöt öntől a legnagyobb megelé-
 déssel veszem és bizto-ítom, hogy megrendelői száma szépen
 gyarapodott általam és fog is. Ugyiszintén most is kérek 6 tégely
 seplő elleni arczenőcsöt egy barátom számára. Üdvözlettel
 Várkonyi Sándor.

28. SZÁM. 1890. BUDAPEST JULIUS 13. XXXVII. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: **VASÁRNAPI UJSÁG** és egész évre 12 frt Compán **VASÁRNAPI UJSÁG** egész évre 8 frt Kétfoldi előfizetéses a postaiag
 POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt: fél évre - 6 • tőlévire - 4 • Compán a **POLITIKAI UJDONSÁGOK** egész évre 6 frt meghatározott vidéki is csatlakodó
 tőlévire - 3 •

A Franklin-Társulat kiadásában Budapestben megjelent s minden könyvtárunknál kapható

IRODALOMISMERTETŐ.

A KÖLTŐI ÉS PRÓZAI MŰFAJOK IRODALMA
 ÉS ELMÉLETE.

A magyar nemzeti irodalomtörténetének rövid áttekintésével.

Polgári fiu- és leányiskolák
 s egyéb tanintézetek felső osztályai számára és magánhasználatra.

IRTA
Dr. GYULAY BÉLA
 fővárosi polg. iskolai igazgató.

NEGYEDIK, ÁTDOLGOZOTT KIADÁS.

Ára füzve 1 frt 20 kr.

A nm. vallás- és közoktatásügyi m. k. Minister úr által engedélyezettett
 polgári és felsőbb leányiskolákban való használatra 26183/1890.,
 polgári fiúiskolákban való használatra 19449/1890. sz. rendelettel.

A Franklin-Társulat kiadásában Budapestben megjelent és minden könyv
 kereskedésben kapható

Az egyévi önkéntes
 a közös hadseregben és a magyar kir. honvédségben.

Kézikönyv

EGYÉVI ÖNKÉNTES-JELÖLTEK,
 továbbá
 papnövendékek, tanítójelöltek, öröklött mezei
 gazdaságok birtokosai, családfenntartók és a
 hatóságok számára.

Az új véderő-törvény (1889. VI. t. cz.) alapján
 HITELES FORRASOKBOL
 (törvényekből, rendeletekből, szabályzatokból és utasításokból)

szerkeszté
KACZIÁNY GÉZA
 magyar kir. sz. k. v. honvédhadnagy.

Irálymintákkal. — Harmadik teljesen átdolgozott és tetemesen bővített kiadás.

A teljes munka ára egy kötetben füzve 1 frt 20 kr.
 Külön: I. füzet, 80 kr. — II. füzet (vége), 40 kr.

ELSŐ RÉSZ. A védtörvény és a katonai szolgálat általános elvei.
 A véderő-törvény. — Területi beosztás, hadkiegészítő hatóságok. — A rendes so-
 zás elömmunkálatai. — Kedvezmény a tanulók számára a jelentkezés körül. — Az
 állításra kötelezetteknek tilos megősnülnök. — A szolgálatról való mentesség kedvez-
 ményének érvényesítése. — A póttartalék.

MÁSODIK RÉSZ. Az egyévi önkéntesek. A védkötelezettség és tényleges
 szolgálat tartama. — Az egyévi önkéntesek feltevélei. — A főgymnasiumokkal és
 főreáliskolákkal egyenjogú intézetek. — A tudományos képzettség igazolása felvételi
 vizsga által. — Az egyévi önkéntesek jogai. — A folyamódványok benyújtása és
 okmányolása. — Az orvosnövendékek, gyógyszerészek és állatorvosokra vonatkozó
 külön szabályok. — A hadköteles kor előtt folyamódók felváltása. — Egyévi önkén-
 tesek felváltása sorozás után. — Az egyévi önkéntesi jog utólagos megadása. —
 Az önkéntesi jog megadása póttartalékosok részére. — Az önkéntesi jog megadása
 háboru ideje alatt belépőknek. — Szabad választás a szolgálati kedvezmények
 között. — A honvédi-önkéntesek. — Az egyévi önkéntesi jog elvesztése. — Önkén-
 tesek, kik hivatalos hadapródok akarnak lenni. — Tengerész-jelöltek felvétele a
 hadi tengerészetbe.

HARMADIK RÉSZ. A tényleges szolgálat. A szolgálat megkezdése, el-
 halasztása. — A szolgálat első éve. — Athelyezés más csapatokhoz, saját költségen
 szolgálat lakása, beosztásnyi eljárás. — Az önkéntes-iskola. — A honvédi-önkéntesi
 iskola. — Altszti vizsga, gyakorlati kiképzés. — A tiszt vizsga. — A tiszt ki-
 nevezésre szükséges okmányok. — A vizsga elhalasztása, le nem vétele. — Az
 egyévi önkéntesek második tényleges szolgálati éve. — Az egyévi önkéntesek tényle-
 ges szolgálat a hadi tengerészetnél. — Az egyévi önkéntesek tényleges szolgálat
 a katonai igazgatási szakoknál. — Az egyévi önkéntes orvosnövendékek tényleges
 szolgálat. — Az egyévi önkéntes gyógyszerészek tényleges szolgálat. — Az egyévi
 önkéntes állatorvosok tényleges szolgálat. — A póttartalékosok egyévi önkéntesi
 szolgálat. — Az egyévi önkéntesek kezelése háboru (mozgósítás) esetén. — Kedvez-
 mény a fősiklok halgatói számára.

NEGYEDIK RÉSZ. Tartalékosok és póttartalékosok. A póttartalé-
 kosok katonai kiképzetése. — Fegyvergyakorlatok. — A tartalék-legényesség fegyver-
 gyakorlati. — A tartalék-tisztek (katonai hivatalnokok) és hadapródok (segéd-orvos-
 helyettesek) fegyver- (szolgálati) gyakorlati. — Athelyezés a honvédségbe. — El-
 bocsátás és kilépés a hadseregből (honvédségből). — Újirat-minták az első és
 második részhez. — Újirat-minták a harmadik és. negyedik részhez.

SCHLICK-féle Vasöntöde és Gépgyár
 Részvény-Társaság Budapestben.

Gyár és irodák: Városi iroda és raktár:
 VI., külső váci-ut 1696/99. sz. VI., Podmaniczky-utca 14. sz.

Ajánlja a eséplési időnyre kitűnő szerkezett
 gőzcséplő-készületeit, locomobiljait
 továbbá
 és vaskeretű gőzcséplő-gépeit, járgánycséplő-
 készületeit, gabonatisztító-rostáit
 (Baker- és Vidats-rendszer) és konkolyozóit

Készletben vannak: Eredeti kévekkötő- és marokkrakó arató-gépek, eredeti amerikai
 fukaszáló-gépek, szénagyűjtők, stb.

SCHLICK-féle szab. 2 és 3 vasu ekék,
 szab. Schlick-féle mélyítő-ekék, mélyítő-ekék üvezetékkel, eredeti Schlick-és
 Vidats-féle egyvasu-ekék, talajmívelő eszközök, boronák és rögtörők.

Szab. Schlick-féle Haladás sorbavető-gépek
 szórvavető-gépek. Takarmánykészítő-gépek, daráló, morzso-
 lók, örlőmalmok és olajmalom-berendezések.

Legolcsóbb árak. Előnyös fizetési feltételek.
 Árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve.

GRÓF PEJACSEVICH MIKLÓS.
 1839-1890.

Egész váratlanul jött a hír Gasteinből, hogy
 ott Pejacevich Miklós gróf, lovassági tá-
 bornok s a IV. (budapesti) hadtest pa-
 rancsnoka, szívszélhűdésben e hó 6-án kisenve-
 dett. Halála első sorban magára a királyra nagy
 veszteség, ki gyermekkori jó barátját, egyik leg-
 bizodalmasabb, igazlelkű, hű emberét vesz-
 tette el benne. De érzékeny veszteség a
 hadseregbe is, melynek ő egyik legvité-
 zebb katonája s kitűnő tábornoka volt, a
 kit katonái szerettek, mert a szigori hu-
 manus bánásmóddal tudta párosítani.

De veszteség az országra is, mert azon
 kevés magas állású katonatisztek közé tar-
 tozott, kik magyar származásukra adnak
 valamit, nemzetük nyelvét el nem hanyag-
 olják, érzelmeit megértik s alkotmányát
 tiszteletben tartják, mint a hogy azt a ki-
 rály is teszi s másoknak is parancsolja.
 Ő, kinek atyja az újabb alkotmányos kor-
 szak alatt a magyar kormányban Horvát-
 ország minisztere és bánja s tudott
 barátkozni az uralkodóvá lett alkotmányos
 áramlattal s az udvarnál ahhoz a párthoz
 tartozott, mely Magyarországot s a magyar
 nemzetet tekintti a dinasztia legerősebb tá-
 masának s a monarchia fentartójának.
 A korona előtt mindig a magyar nemzet
 mellett foglalt állást, s beavatott emberek
 állítják, mily nagy része volt abban, hogy
 a véderővita nehéz napjaiban az ország-
 gyűlés föl nem oszlattatott és semmiféle
 erőszakos rendszabályok nem alkalmaz-
 tattak.

Mint Szlavóniában született magyar má-
 gás, a ki korán került az udvarhoz, foly-
 vást előkelő társaságban növekedve, a leg-
 finomabb modorú embereknek volt egyike,
 ki kellemessé tudta tenni a vele való
 érintkezést, s itt Budapestben is, hol eleinte
 bizonyos tartózkodással fogadták, hamar
 meg tudta szerezni az itteni főúri társas-
 ság rokonszenvét. Ebhez járult, hogy foly-
 vást a katonai és polgári elem közti jó vi-
 szony fentartásán munkálkodott s egy-
 mástól nem elszigetelni, de érintkezésbe
 hozni tartotta mind a kettő érdekében álló
 jó politikának. A magyar honvédséget
 nagyra becsülte s bajtársat látott benne,
 kinek előmenetelén örvideni kell s

nem lenézni, mint az sok hadseregbeli magas
 tisztnél divat mai napság.

Élete pályáját akkor ismertettük, mikor Buda-
 pestre jött, hogy az Edelsheim-Gyulay báró le-
 mondása folytán megürült főparancsnoki állást
 a IV. hadtest élén elfoglalja. Ennek még csak
 négy esztendeje. Most elég lesz élete főbb moz-
 zanataira s adataink némely kiegészítésére szo-
 ritkozunk.

GRÓF PEJACSEVICH MIKLÓS TÁBORNOK.
 Koller Károly utóai fényképe után.

Verőcei gróf Pejacevich Miklós, mint emlí-
 tők, Szlavóniában, az Eszék melletti Rétfalu
 községben született s fia volt Pejacevich Péter
 grófnak, Horvátország miniszterének, majd kis
 ideig bánjának.

Mint hadapród 1849 március 26-án lépett a
 császári seregbe s június 1-én hadnagy lett a ha-
 todik számú chevauxlegers ezredben, mely szin-
 tén részt vett a magyarországi hadjáratban.
 Emelkedése rohamosság tekintetében rit-
 kítja párját; már november 1-én főhadnagy
 lett az 1. számú huszárezrednél, hol 1851-
 ben kinevezetett másod, 1854-ben első osz-
 tályú századosná. 1859-ben részt vett
 az olasz hadjáratban s ez év december
 31-én a király hadsége lett. De már
 1861 januárban őrnagy lett a 11. számú
 huszárezredben; 1864 kezdetén pedig ez-
 redesnek nevezetvén ki, átvette a Lichten-
 stein huszárezred parancsnokságát s az
 ezred élén vett részt a dán, 1866-ban pe-
 dig a porosz hadjáratban, hol az éjszaki
 seregnél működött.

A Lichtenstein-huszárezred, mely az
 Edelsheim-Gyulay parancsnoksága alatt
 álló könnyű lovas-hadosztályhoz tartozott,
 az egész csehországi hadjáratban vitézül
 harczolt; de meg is ritkultak sorai, mert
 egyetlen ezrednek sem volt akkora veszte-
 sége, mint ennek az ezrednek. Pejacevich
 Miklós gróf mint ezredparancsnok vezette
 a derék huszárokat egész a Gitschin mel-
 letti ütközetig, hol egy puskagolyó széjjel
 zúzta jobbkarját, s mint nehéz sebesült a
 poroszok fogságába esett.

A csata legteljesebb tüzeben lőtték át
 karját, s a hős katona, midőn kézből ki-
 hullani látta karját, büszke méltósággal
 maradt ülve lován s földre omló vére da-
 czára várt, míg a legteljesebb formaszéri-
 séggel átadhatta ezredének parancsnok-
 ságát másnak. Csak midőn ez megtörtént,
 lovagolt el a csataterőről. Ütközben egy ma-
 gyar katonatiszttel találkozott, a kivel
 ennek kérdésre közölte, hogy meg van
 sebesítve. «Nem látok rajtad semmit!» —
 mondá a katonatiszt, midőn végig nézett
 a daliás huszárezredesen, a mint délze-
 gem tilt lován. — «Nekem elég, a mit kap-
 tam!» — volt a válasz s gróf Pejace-
 vich Miklós csak a közel fekvő helység-
 ben kapta az első kötetét. De itt sem pihen-
 hetett meg. A csata elveszett, s a győző po-

roszok a kezdetleges kötéllel ellátott derék katonát hadifoglyul ejtették. Csak másnap, vagy talán a harmadik napon, midőn a sebesült poroszok után végre ő reá is került az ápolásban a sor, gondolhattak vele is a porosz katonarvosok.

A seb elmergesedett, az orvosok látták a közeledő veszélyt. A porosz parancsnok, megtudván, ki a sebesült, azt az ajánlatot tette neki, hogy menjen haza, hol sikeresebben és jobban ápolthatja magát, de adja becsületességét, hogy a poroszok ellen e hadjáratban harcolni nem fog. Az önéretes huszárezredes büszkén jelentette ki, hogy inkább a halált választja, de ily becsületességen árán nem váltja meg sem életét, sem megsebesült karját.

Amputálni kellett előbb a kart az első esukló fölött. De a műtét már nem tartóztathatta fel az őt mérget, mely messzebb haladt. Azután levágták a karból még azt a részt is, mely megmaradt, de itthon megmentették a második műtét által életét.

Az uralkodó a történet után még nagyobb kegyelemből fogadta a hős ezredet. A hadjáratban szerzett érdemeiért a III. osztályú vaskorona-renddel (hadí ékítmenyvel) lett kitüntetve. 1869 június 10-én pedig a XIV. gyalogdandár parancsnoka lett. 1870 április 30-án kinevezték vezérőrnagygyá és 1871. augusztus 28-án a király főhadsegédé; 1874 január 28-án kinevezték lovassági felügyelővé, és eddigi érdemei elismerésül a Szent István-rend középkeresztjével lón kitüntetve. 1875 május 1-én altábornagygyá léptették elő. Mint lovassági felügyelő Edelsheim-Gyulának lett utóda, ki budapesti parancsnokló tábornokká neveztetett ki. 1883 március 29-ikén a 2. számú dragonyos-ezred tulajdonosa lett és ugyanazon év május 1-én kinevezték lovassági tábornokká, majd elnyerte a belső titkos tanácsosi rangot és 1885 április 14-én az első osztályú vaskorona-renddel lón kitüntetve.

Midőn Edelsheim-Gyulay Lipót báró budapesti hadtestparancsnok állásáról lemondott s nyugalomba vonult, Pejacevich Miklós gróf jött a helyére. A távozó parancsnok népszerű ember volt Budapesten, az ismeretes Janszky-ügyben követett hazafias magatartása, melyet lemondása okának tartottak, még inkább fokozta e rokonszenvet. Utódjának ennél fogva nehéz helyzete volt, mivel tudva volt róla, hogy ifjú korában, katonai pályája kezdetén, a nemzet ügye ellen foglalt állást. Ő azonban személyes tulajdonaival hamar le tudta győzni az irányában mutatkozó idegenkedést s rövid időn megnyerte mind a magyar főúri köröket, mind a nagy közönséget. Kereste a nemzeti elemekkel az érintkezést, mindennapos vendége lett a kaszinóknak s szorgalmas látogatója a nemzeti színház előadásainak. Örömet vitt részt a nemzeti ünnepélyeken s általánosan föltűnt, mikor Andrássy Gyula gróf temetése alkalmával gyönyörű fekete lován ő nyitotta meg a nagy gyászmanenetet. Legutóbb híre járt, hogy a szent-gellért-hegyi vár-erőd eltávolításának tervét is az ő tanácsára határozta el a király. Mindezek nagy mértékben járultak hozzá, hogy a közvélemény benne a nemzet oly igaz barátját ismerje föl, minő a közös hadsereg élén állók között vajmi kevés található.

Halálának híre annál fájalmasabban érthette az őt már ismerni kezdő közönséget, mivel ez úton haladva, még több eredményt várhatott volna működésétől azok után, a miket rövid négy évi ittléte után fölmutathatott. Érdemeinek java része természetesen a katonai térre esik. Már lovassági felügyelői állásában is buzgó tevékenységet fejtett ki a lovasságnak oly nagy sikerrel megindított műszaki és taktikai kiképzése s ezzel harcalképességének kifejlesztése érdekében. Különösen arra fordított nagy gondot, hogy a lovasság, daczára annak, hogy a lőfegyverek szinte ellenállhatatlan erejűvé tették a gyalogságot a lovassággal szemben, — teljes mértékben alkalmazható legyen ezentúl is. Ezért Pejacevich főképen arra törekedett, hogy a lovasság taktikai felhasználása átalakuljon s a vitéz megrohanásán kívül, mely ma már az ismétlőfegyverek használata folytán legtöbbszor kétes sikerűvé vált, — olyan támadási modort tanuljon meg és fejlesszen ki, mely megtarthassa a lovasságnak azt az előkelő szerepét a harcban, melyet azelőtt töltött be. Rendkívül érdekes hadgyakorlatok voltak e tárgyban a király előtt 1881-ben Mezőkövesden, a hol Pejacevich Mik-

lós gróf és Edelsheim-Gyulay Lipót báró felváltva mutatták be a királynak azt, hogy mindegyikük a maga rendszere szerint, különböző körülmények között, minő módon használná fel a lovasságot.

Pejacevich jó lovassági tisztek kiképzésén kívül a lóállomány javítására is nagy gondot fordított. Újjá szervezte a budapesti, szegedi és lemebergi remonda-avató bizottságokat, a bécsi lovagló katonai mesteriskola is ő neki köszöni mai alakját és hírnevét.

Még csak 57 éves s erejének teljes birtokában levő daliás férfi volt, midőn mulónak vélt rosszszülött kigyógyítása végett e hó elején Gasteinba utazott, hol alig néhány napi tartózkodása után kioltá életét a halál. Kimúlása hirtelen jött, mint szívszélhűdésnél rendesen szokott s annál megdöbbentőbb volt hatása. Holttestét a világ-hírű fürdőből a nagy ünnepélyességgel végbenem bszentelés után szállóhelyére, Rétfaluba szállították, s ott a családi sírboltba tették örök nyugalomra.

A holttestet e hó 9-ikén szentelték be a gasteini Szent-Miklós templomban. A beszentelésen jelen volt a király is, ki most Gasteinban időzik, a cumberlandi herceg kíséretében. A ravatalra a király és királyné is küldtek koszorút. A beszentelési szertartásra a katonai előkelőségek nagy száma gyűlt össze Gasteinban.

Nőtlen ember volt, csak egy fivére maradt, László, a rumai majorátus haszonélvezője s Károly Lajos főherceg főudvarmestere, meg egy nővére, ki gróf Eltz Károly titkos tanácsos neje.

Egy alatta is szolgált tisztól, a ki jól ismerte, veszszük még a következő adatokat:

Pejacevich, ki mint osztrák hadapród legelőször 1849 április 24-én Nagy-Sarlónál látott csatát, ugyanott személyesen arról is meggyőződhetett, mily különbség van a magyar huszár s más lovas katonák között. Ugyanis ezen alkalommal, a Miklós ezár nevével felső 9-ik huszárezred két százada keményen összetűzött az osztrák 6-ik számú könnyű lovas (chevauxlegers) ezreddel, melyben Pejacevich is szolgált s melylyl Wohlgenuth a magyar sereg bal szárnyát fenyegette. Két sikerült roham után, a chevauxlegers-ek kerekét oldották. A véletlen úgy akarta, hogy Pejacevich több ugyan ezen huszárezred parancsnoka legyen, mely számát megtartva, Lichtenstein Ferenc hercegben új tulajdonost és nevet kapott. 1864-ben az ezreddel Pejacevich részt vett a schleswig-holsteini rövid hadjáratban, két évvel utóbb pedig a régi Miklós-huszárok minden alkalommal ugyancsak kitettek magokért Pejacevich vezénylete alatt, kit az ezred két századának élén, egy porosz puskagolyó oly szerencsétlenül talált, hogy jobb karját elvesztette.

Az ezredben akkoriban még sok régi huszár szolgált, kik a 48/49-iki szabadságharcban is részt vettek, s utóbb a fegyverletétel után újra besoroztattak. Ezeket Pejacevich minden alkalommal kitüntette s elmondatta velük a hatvani, isaszegi és nagysarlói fényes lovassági rohamok lefolyását.

Valami Sipos Gábor, három kapitulációit kiszolgált vén huszár, valahogyan kisütötte, hogy Pejacevich mint szvaliszér-kadét a többek közt Nagy-Sarlónál a huszárok előtt megretírált. Midőn ezt ujság gyanánt pajtsaival közölte, az egyik közülök azt találta mondani: hogyan lehetséges, hogy egy ilyen huszárnak termett ember, mint az őbester, német «szvaliszér» lehetett? Erre Sipos azt felelte: «Ehez kend nem ért; akkoriban még nem hullottak ki az őbester c-ikó fogai, különben olyat soha sem tett volna.»

Pejacevichet, mint huszárezredet, nagyon szerették emberei, már csak azért is, mivel elődje, valami Sauer nevű magyar ember, ki azonban fajrokonait gyűlölte, sehoggy sem tudott ahhoz a gondolathoz hozzászokni, hogy a régi Miklós-huszárokból «valami» legyen, és azért esch s német altiszteket hozott az ezredbe. Pejacevich első dolga volt, hogy a legénység nyelvét nem értő altiszteket eltávolította, mire azonnal ismét helyreállott az emberek nyugodt hangulata. A 9-ik, Nádasdy Ferenc tábornagy nevével viselő, huszárezred is, mely az idén fennállásának 200 éves jubileumát fogja ünnepelni, leginkább az elhunyt tábornoknak köszönheti mostani kitűnő állapotát.

HOLLAND KÖLTŐKBŐL.

Egy édesen elringató.

G. Th. Antheunístól.

Egy édesen elringató
Dalocskát ismerék,
Régmúlt időkből száll felém,
Hallám már mint gyerek.
Első szülőte bölcsője
Fölött zengé anyám,
Oly édesen zengett a dal,
Mosolygó ajakaim!
Anyai dal, anyai szív!
Szívem hozzád örökre hív!

Egy andalító mélabús
Dalra emlékszem én,
Ifjúkorom tavaszából
Madárként száll felém.
A szőke leány dallt velem
Ki értem lángola,
Szívünkben nagy fényes tavasz
Szellője szállt tova.
Ifjú láng, rózsza levél,
Hej be korán hervadt level!

Édes szerelmet suttagó
Dalra emlékszem én,
Hű nőm dalolta egykoron.
— Napom gyorsan lemén! —
Szegény öregnek, én nekem
Már senki sem dalol,
Könnyű szárító csokjaim!
Hű nőm rám nem hajol.
Gyermek se zeng édes danát,
Itt hagyták az aggot magát.

Gelderni est.

B. H. Lulofstól.

Bágyadt sugárt szór tűnő alkony el
Aranykálászós szántóföldeken,
Itt és amott, mim pislogó világ
Csillag mosolyg a tiszta kék egen.

Szelid esthajnal-csillag lángja kél
Arany lámpásként a tölgyes felett,
Felhőske sincs, a mely fityol gyanát
Meglöpja a sugárt, mit rája vet.

Köröskörül kihalt a lét zaja,
A föld az éj ruháját ölti fel,
Susogva jár szellő összefolyó
Éjji bogárkák zümmögésével.

Egy kis falu harangja sírja el
Az elhaló nap végbúcsú dalát,
Hazatérő nyíjak kolompuszava
Reája mélabús viszhangot át.

Ezüst harmattól rezgő fü között
A rét zenésze: tücsök cziripel,
Virágos partok közt lejő patak
Zúgásával szenderbe ringat el.

A nap hevtől lankadt földműves
Nehéz dolgának szintén nyugtot át,
S esti szellők simogatásai közt
Keresi fel csendes kicsiny lakát.

A mely virágzó hárs-lombok közül
Repkény ölelt falával integet,
Förödvé az alkony sugáriban
Mely ég mohos nádterítője felett.

S magas kőményén még bíborszínű
Füstfelhő száll a tiszta ég felé,
Barátságos tűzhelye, lángival
Szeretve int az érkező elé.

Hangos zsvájjal futnak gyermeki
Meglátva a hazatérő atyát,
Farkcsóvalva csahol a hű eb is,
Midőn a kert határát lépi át.

A mint belép, szívből jövő, meleg
«Jó estét»-tel fogadja hű neje
S felüdíti izes, barna kenyér,
És bőteji tehén édes teje.

Évés után pipára gyujt legott,
Eregeti füstjét nyugalmasan,
S nyugvás előtt a hamvadó parizst
Magszítja még egy párszor gondosan.

S míg böltingatva szender fogja el
A pihenés órája jöttivel,
Szerény ágyán édes álomra dől,
Honnan csupán a hajnal költi fel.

S újult erővel s kedvvel lát megint
Dolgához a mezőn vagy réteken.
— Mi boldog ő! hogy élte napjai,
Így folynak el nyugodtan, csendesen. —

Régi bölcsesség.

C. Huygenstól.

A lelketlen világban, melyet ismerék,
Olyanok ép a fák, miként mi emberek;
Mi is az ég felé tárjuk esdő kezünk,
Pedig erősen a földben gyökerezünk.

Hollandból:

SZALAY KÁROLY.

CSAK TRÉFA VOLT.

— Elbeszélés. —

Irta: KÖVER ILMA.

I.

Senki se tudott róla, csak a kis patak, a szomorú fűz, mely bizalmasan terjeszté följük földig erő ágait, s az a kis pad, a melyen boldog perceiket töltötték.

Senki se sejté, senki se gyanítá e boldogságot! Minek is?! A szerelemnek nincs szüksége senkire, mert egy világot talál föl egymásban két szerető szív, s számára nincs többé világ, nincsenek emberek, nincs senki, semmi!

Igy mondotta ezt Aladár úri, a földesszony, a büszke báróné fia. És Mária, ölelben összekulcsolt kezekkel hallgatta azt a sok csodaszép dolgot. Nagy beszédes kék szeméit az ifjúra függeszté és piros arca még jobban kigyuladt, szíve hevesebben vert és szép szeméi különös fényben ragyogtak. Maga se tudta: miért? maga se tudta: mitől?!

Aladár pedig egyre beszélt. Aztán ő is elhallgatott; által karolta a szép leánya karcsu derekát és szó nélkül merült el abban az azur csillagárban.

— Nos, Mária, felelj: hiszed-e, hogy szeretek?

— Hiszem, — suttagó Mária, alig hallható, remegő hangon; s arca még pirosabb lett, szeméi még fényesebben ragyogtak; — hiszem!

Aladár egy forró csókot lehelt a leány tiszta homlokára. De az a csók nagyon is forró lehetett, mert égő vörös lett tőle Mária márvány-homloka. A leány egész testében megremegett és — mint a felénk őz — felszökött ülő helyéből.

— Bocsásson, bocsásson! Ha az apám jönne, látná édes anyja, az öreg méltóságos asszony anyja...

— Azt látná, a mit úgy is meg fog tudni: hogy szeretek Mária; és rajtad kívül soha se fogok szeretni mást; hogy nőm leszel, és senki más a kerek világban!

Újra maga mellé vonta a kis padra, és a leány öntudatlanul és akaratlanul engedett.

— Nincs az a hatalom, Mária, mely elszakíthatna tőled!

— De látja, Aladár úri, maga gazdag — báró! én pedig egy szegény földműves paraszt leánya vagyok. Higye el, hogy az öreg méltóságos asszony soha se nézne reám jó szemmel.

— Ne hídd, Mária! — és ha úgy lenne is: mit törődöm veled! Én szerelmemen kívül nem ismerek senkit, semmit! Te vagy mindenem!

Minden este találkoztak. Mária, mintegy delezés vonzára, önkéntelenül is — sietett a kitűzött időre, rendes találkozási helyükre, oda a kis patak szélére, melyet egy kis hegyecske szeggett körül s melynek partján már rendszeren ott várt reá szerelmese.

Mária atya szokás szerint csak jóval napeste

és midőn megpillantottál, úgy álltal előttem, földre szegeszt szemekkel, hogy lellem is megremegett és fejem elszédült látásodtól! Oh! de te is érezted már akkor is, a mit magad se tudtál; lelked megsugta, a mit ajkad még most se akar kimondani, — hogy te az anyém leszel!

— Nem, nem, soha!

— Soha?! — Oh! hát akkor miért kinszas? Miért jössz ide már két hónapja — mindennap?

Miért?! Erre nehéz lett volna felelni. Erre a miértra, még Mária, az egyszerű, tudatlan póréleány, sokkal okosabb teremtmény sem tudna válaszolni. Miért ébred a természet — önkéntelenül, akaratlanul — a tavasz ébresztő szavára?

A leány hallgatott; de annál többet és sebben beszélt a fiatal báró. Mária feje szédült a soha nem hallott szép beszéd hallatára; arca égett; égette az a két tüzes szem, a mely az ő szemén át lelkét is csaknem szétperzselte. Szíve összeszorult. Úgy szeretett volna futni tőle! messze, messze elfutni! De nem volt reá ereje, mert ha csak pár lépésnyi távolságban volt tőle, azt hitte, hogy egy világ dőlöt közéjük. Égette az a két tüzes szem, hogy szinte elhagyta egész szívét, de ha nem látta: fázott, mint a legdermesztőbb téli faágban.

Egy szót sem felelt. Mít is felelhetett volna, ő — a szegény póréleány, annyi bábójos szép szóra?! Mit mondhatna ő — a természet, a vadon leánya?! Hisz voltaképen ő nem is érte az csodaszép szavak értelmét, oh! de érezni érezte mindeniket. — Érezte, hogy a szerelem a természet törvénye és hogy ő is egyik teremtménye, kinek meg kell hajolnia e törvény előtt, a mely azt mondja: «Élő lény vagy, alávétve a nagy mindenség hatalmának, a mely azt rendeli: ember vagy, van lelked, van szíved s arra vagy teremtve, hogy — szeress!»... És Mária szeretett!... (Folyt. köv.)

A SZITTYNYA.

A Turisták Lapjából.

Bárhonnan közeledik az útas a selmeci vidék felé, mindenünnen feltűnik a rendkívül érdekes alakú hegy, csúcsán már nagy távolságból látható pavillonjával. S. lenczbanától 14,000 lépésnyi, vagyis 10¹/₂ kilométernyi távolságtól különfele utakon 2—3 óra alatt lehet elérni. A hegy tetjére különben kocsival is fel lehet jutni.

A Magyar Kárpát-Egylet Szittnya-osztálya két gyalog-utat jelzett. Egyet az alsó városon végig Szittnya-Stefulto és Ilia községeken át — fehér-fekete sávokkal jelezve — az úgynevezett Schosztal-rétre és onnan a keleti gyepek meredek lejtőn fel a tetőre. A másik út, mely a kényelmesebb és kellemesebb, a város felső részétől a szeláknai kapun át vezet az úgynevezett puskaporos toronyig; innen jól észrevehető jelzések — piros mezőben fehér sávok — után egészen fel a hegytetőre.

Már maga ezen út is igen érdekes. A szeláknai kaputól, majdnem vízszintes irányban, szép fasoros országúton érjük el a puskaporos toronyot, melyben a bányakincstár puskapor- és dinamit-készletét tartja. Innen a táviradi oszlopokon láthatók jelek mellett a Miksa-aknai bányatelephely bocsátóközünk le. Itt egy régi nagy épület tűnik fel előttünk, a mely egykor kincstári magtár volt, jelenleg a budapesti szünidei gyermektelep nyaral benne évek óta. Innen Stefultón keresztül rövid gyaloglás után szép fenyvesbe érünk, s ebben folytatjuk útunkat, mely majdnem mindenütt szelid emelkedéssel, erdőn, gyalogúton és réteken át azon csermelyes völgybe vezet, honnan a Gretzer-örvény meredekében visz a Gretzer-forráshoz.* A pompás vízi forrást övező fenyvesből kibukkanva, az Almas-rét-re érünk, honnan megint fenyvesbe kanyarodva az út legmeredekebb — azonban csak egy negyed óráig tartó — része következik. Alig vesszük észre s túl vagyunk azon is, az

* Gretzer-Gretzmaner bányász-akadémiai tanár nevének megrövidítése; ő készítette az útát és foglaltatta a forrást.

erdőből hirtelen kilépve egy nagy rét terül el előttünk, melynek háttérét a Szittnya sziklás koronája képezi.

Ez az úgynevezett *Tatár-rét*, 900 méternyi magasságban. Nevét onnan vette, hogy a tatárjárás idejében a vad erdőnk idáig is felportyázva, itt táhort ütöttek, a Szittnya természetes sziklavarárt azonban, a hova a környékbeliek menekültek, sikerrel megostromolni nem bírták. Eről magunk is meggyőződhetünk, ha a Szittnya sziklafalait jobban szemügyre vesszük.

Most hát előttünk áll a Szittnya csücske, megközelíthetetlennek látszó valóságos sziklakoronájával, melynek tetejéről a pavillon int barátságosan felénk. Ezen látvány megkapó, és bármennyire kifárasztott volna is bennünket az eddigi út, általa szinte felvillanyozva érezzük magunkat és gyorsított léptekkel megyünk a pavillon irányában a réten végig, az erdő széléig. Csakély emelkedés után lépcsőkre akadunk, melyeken a hatalmas sziklák és omladékok közt kényelmesen sétálhatunk föl a Szittnya tetejére.

A lépcsős út középtáján egy kiálló magas szikla alatt lóca van felállítva, a lóczán innen egy szűk s meredek sziklahasadék kezdődik, ez a *Téry-út*, melyen azonban csak a gyakorlottabb turista juthat föl nagyobb veszély nélkül.

A hegy tetején lakó erdővédnél étkezni is lehet, sőt úgy az ő lakása, mint a csücsben levő pavillon hálásra is be van rendezve.

A pavillon a hegytetőn elterülő lejtős sík legmagasabb kiemelkedésén van építve. Az első II-ik herceg Koháry Miklós a múlt század vége felé, valószínűleg a szent-antali kastélyval egy időben fényűzéssel állíttatta fel; erről faragott kövei, díszítéseinek maradványai tesznek tanúságot, s gót stílusú festett üvegfalakai és belső berendezése is igen csinos volt. Ezen első pavillon 1852-ik évben villámcsapás által felgyújtatván, rommá lett. Így állt az 35 évig, midőn 1883-ik évben a Szittnya-osztály megalapítója és akkori ügyvivő alelnöke, dr. Téry Ödön, a ki egyszersmind a fenséges hercegi család orvosa is volt, a herceg ő fenségét a Szittnya-osztály védnökévé megnyervén, a küldött-ségileg nála tett tisztelgés alkalmával a pavillon helyreállításának szükségességét felemlítvén, a fenséges úr helyeslését is kinyerte, s a pavillon Gecsányi selmeczbányai építész terve szerint az osztály fenséges védnökének költségén fel is építtetett. Az 1888. év elején elkészülvén, az osztály rendelkezésére bocsátott s ugyanazon év szeptember 8-án a kis Lipót hercegnek, mint fenséges atyja képviselőjének, dr. Téry Ödönnek és számos vendégnek jelenlétében ünnepélyesen fel is avatott.

A pavillon belseje barátságos magas szoba, mely a Szittnya-osztály által csinosan be van bútorozva. Két nagy ó-magyar stílusú asztal, 12 faszék és hozzá való láda, továbbá 8 kis tábori szék, 6 szétrakható, alvásra is alkalmas szék, 6 szétrakható jó ággy és hozzávaló pokrócz, a falon egy polcz és fogs-ráma. A középfal üres,

oda a fenséges úrnak az osztály által beszerzendő mellképe lesz alkalmazva, a jobboldali falon a Szittnya-osztály megteremtőjének, dr. Téry Ödönnek, életnagyságú arczképe, általellenében tükör és kisebb tájképek vannak felakasztva. A baloldali szögletben igen csinos vas csigalépcső vezet fel a pavillon két villámhárítóval ellátott lapos tetejére, melynek közepén egy emelkedett padlózat van, ezen a táj főirányait találjuk jelezve.

E pont, mely — a pavillon magasságát beleértve — 1018 méter magas a tenger színe fölé, minden irány felé szabad és oly elragadó szép kilátást enged, mint hazánk kevés más magas pontja.

Kelet felé alattunk Szent-Antal községe, Ko-

BÁRÓ EÖTVÖS JÓZSEF SZOBRA A SVÁBHEGYEN. Dörre Tivadar rajza.

burg herceg kastélyával, Prencsfalu községe; az előhegyek mögött látjuk Korpona vidékét, Bozók várát, Pelsőcz-Szenográd községeket; távolabb kelet délnek Csábrág várát, e mögött a Karanes, a Mátra s a Bükk hegyiségeket. Dél felé a szandai várhegy, a váci Nagyszál, Drégely és a diósjenői hegyek és ezen túl a Dunán túl a Pilis hegyes emelkednek ki, tovább nyugat felé Esztergom, Komárom és Érsekújvár vidéke, a közbe eső téren pedig a Garamtól átszelve Hont-és Barsmege számos községe és városa látható, melyek közül különösen Báth és Bakabánya tűnnek ki.

Nyugat felé nézve, látjuk a Kis-Kárpátokat, feljebb jobbra Nyitra városát és a Zobor hegy kettős csücsét. Éjszak-nyugat felől a trencsényi hegyek, a Kis-Fátra lenyúló része, a Magyar-Erczhegység és a távolban a Morva határhegy-

ség tűnnek fel. De legszebb képet nyújt nekünk az éjszakra eső rész. Az előtérben a Paradicsom-Tanád hegy oldalain húzódó gyönyörű fekvésű Pjerg-Szelakna, Rovna és Selmeczbányának egy része. A selmeczi hegyeken túl az Erczhegység egyik teknőjében Kőrmöczbányát látjuk és mögötte a Nagy-Fátra érdekes hegycsoportjait. Éjszak-kelet felé tekintve a zólyomi Garam vidékét, Szliács fürdőt vehetjük ki, háttérben a lip-tői, zólyomi, gömöri hegyeségből kimagaslik és szép látványt nyújt az Alacsony-Tátra alpi láncolata a Prasivától kezdve a 2000 méternél magasabb Gyömbér és a Királyhegység, mely mögött a Magas-Tátra tömege látszik hóborított hegyóriásaival; tovább jobbra még a gömöri Pozsáló emelkedik ki.

A pavillontól balra van a legmagasabbra felnyúló *Téry-szikla*, melyről a Tatár-réten túl a pocsuvaldói tó kis részét is láthatni, a pavillon alatta «Szószék»; tovább jobbra menve érdekes sziklacsoportok közt a «Jezsovcics - pihenő»-re és «Deák - konyhá»-ra akadunk. A hegy magaslatán dél felé fordulva, a túloldalon is érdekes sziklát találunk, így nevezetesen a várhoz hasonló *Rabló követ* vagy *Krisztina pihenő*-t, melynek közelében egy meglehetősen jó vizet tartó kutacska is van.

Ha elhagyjuk a hegyet, a kelet oldali gyepek lejtőn ereszkedünk le, hol jelzések (fehér négyszög fekete keretben) után a Balassa-vár romjaihoz érünk. Útközben lépcsőzetes utcaféle felkőrök tűnnek fel és ezek sorában gödrök is vehetők észre. Ezek valószínűleg a tatárjárás alatt ide menekültek lakóhelyei lehettek. Lent az erdőszélen hosszú félkörben húzódnak az — ezen egyedül megközelíthető hegyoldalt védő, emberi kezek által egykor emelt vársánczok. Bár a rablóvár romjai már kevés látni valót nyújtanak, mégis érdekes a térsziszonyok megtekintése. Ezen szaggatott sziklákön várat építeni, — merész gondolat volt, s nem is képzelhetni azt másképp, minthogy a felső sziklaplatók áthidalások által voltak összekötve. Az egykori felső vár területét csak igen kevés falmaradványok jelzik. Az alsó várból azonban még külső falakat és egy bástyát is találunk, az elővárból pedig pinzebejáratot.

Ez azon terület, melyen a monda szerint Balassa nagy kincsei elásva volnának, melyekre azonban, dacára a sok megkísérlett kutatásoknak és ásatásoknak, még eddig senkinek sem sikerült reá akadni. (Különben a dologban lehet valami, mert hallomás szerint a herceg Koháry-féle levéltárban is volnának régi okmányok, melyekben az elrabolt és elásott kincsről említés tétetik.)

Ha a várat elhagyjuk és a fehér-fekete jelzés után a meredek erdei úton bocsátkozunk le, az úgynevezett *Schosztál-konyhá*-hoz és konyhához érünk, hol kitünő vízü forrás, asztalok, lóczák és tűzhelyek hívják letelepülésre a turistát.

Innét jelzések után indulva, egy nagy rétet szelünk át s erdőközön keresztül *Ila* községbe jutunk. Megtekintésre méltó a község temploma, mert állítólag hazánk legrégebbi templomainak

egyike. A templom belső bejárata valódi román portála, a toronyban pedig nagyon régi, feliratlan ellátott harangok vannak, melyek állítólag a Balassa-várból kerültek volna ide. Iliáról még egy jó órát gyalogolva Selmeczbányára érünk.

Id. TIRTS Rezső.

nappal az iszonyú katasztrófa előtt föltettem magamban, hogy minden feltűnés nélkül megkísértem a titok megfejtését, és ebbeli szándékomról még a császárt sem értesítettem.

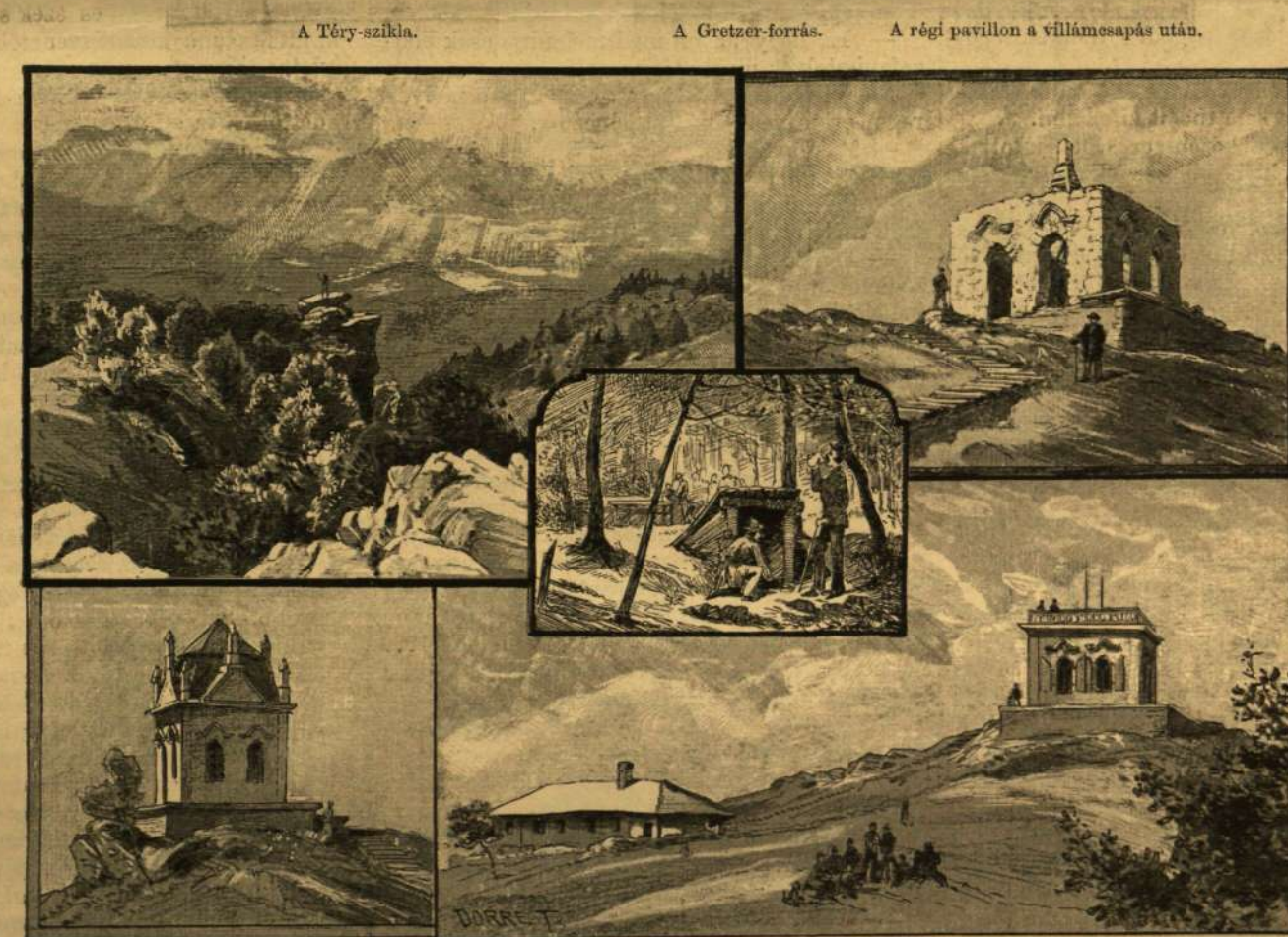
December 20-án Gacsinába utazott a császár oly célból, hogy a szent-pétervári udvari cselédség annál szabadabban élvezhesse a kará-

egész házban. A császár rendszeren jókor reggel sétát tett a kertben, mialatt senki sem juthatott a bejárathoz, mert a lovas őrszemek távol tartották még az országoton közlekedő szezereket vagy szánokat is.

Magam jártam-keltem a termekben, melyeknek minden zugát a nélkül is jól ismertem.

Dr. Téry Ödön fényképe után rajzolta Dörre Tivadar. A SZITTNYA A TATÁR-RÉTRŐL.

A Koháry Miklós által épített pavillon.

Az erdőszlak a Szittnya tetején és a jelenlegi pavillon.

KÉPEK A SZITTNYÁRÓL. — Dörre Tivadar rajza.

A HALÁL NAPJA.

Jurjevskája Katalin her cregno emlékirataiból.

VI.

A császár ritka türelemmel és megadással folytatta magasztos munkáját, és határozott parancsára senki sem vonta többé kérdőre a szerencsétlen levelek miatt. Valami három hó-

csonyi ünnepeket. A szokásos nagy kíséret helyett csak úgynevezett vadász kíséret lón kirendelve, mely legfeljebb 60—70 emberből állott, a testőrségen s az ehhez tartozó kozák szotnyán kívül.

Gacsina magában véve sem lévén alkalmas nagyobb kíséretnek befogadására, a palotában oly csend uralkodott, hogy bárki is azt hihette volna, hogy legfeljebb tíz-tizenöt ember lakik az

Sehol legkisebb nyomára sem akadtam annak, hogy valamely ajtó vagy ablak nyitva maradt volna, és a folyosókon szintén mély csend uralkodott.

A császári lakosztályba csakis egy főbejáraton keresztül lehetett bejutni, mely közvetlenül egy nagyobb terembe nyílt. Jobbról-balról magas ablakok, melyek alatt az őrség embereit láttam.

Ezen az úton tehát senki sem juthatott a császárszobáiba a nélkül, hogy meg ne látta. A kandalló mellett helyet foglalva, időtöltésből egy francia képes újságot olvasgattam. Délre járt már az idő, és a császár még sem tért vissza, holott máskor legfeljebb tíz óraor már szokott reggelijét kívánja.

Nyugtalan lettem. Becsengettem a lépcső alján álló testőrség tisztjét, kitől nagy ámulatomra azt hallottam, hogy a császár ezelőtt egy órával a melegházba vitette reggelijét.

Magam is oda mentem.

— Nos, asszonyom, — így szóló a császár mosolyogva. — Gacsinán a levelek a fákra nőnek. Ime, ezt az átkozott portékát ott találtam ama nagy narancsfán.

— És a császár a szokásos fekete szegélyű levélre mutatott, mely kalapja alatt az asztalon feküdt.

— Ez egyszer nem fogom a levelet elolvasni, — folytatta a császár, — nem rontom el jó kedvémet.

Így tehát, míg én ott benn a levél bejutását lestem, az alatt az már jó eleve rendeltetése helyére érkezett.

Este megtudtam, hogy S. herceg érkezett a palotába Szt.-Pétervárról, a császár pedig sokáig beszélgetett vele a melegházban, még mielőtt oda jöttem volna.

Császár egy szavamba került volna a császár figyelmét e körülményre irányozni, de nem akartam azok számát szaporítani, kik a legcsekélyebb gyantából lettek szerencsétlenek.

Mindamellett bizonyos, hogy a nihilisták intéseikben csak azon esetre fenyegettek, ha a császár rossz tanácsadóira továbbra is hallgatva, a nép kívánalmait nem teljesítene. A mi tölem kitélt, azt minden körülmények közt megtettem, hogy a császár akaratjára hassak; de a mit nagy nehezen elertem, azt mások a pillanat kedvező benyomása alatt ismét elrontották. De azért még most is azzal a szemrehányással üldöznek, hogy befolyásomat jobban fel nem használtam.

A császár idegességénél fogva nem tűrte, ha valaki bármiféle tanácsal akart neki szolgálni; de különösen zokon vette volna, ha azt tölem kellett volna hallania. Ő soha sem bocsájított meg azoknak, kik nálánál bölcsebbek vagy okosabbak akartak lenni, de azt sem szeretete, ha valaki csupa alázatosságból tudatlanságot színlét.

Ezen okból valami különös és kiváló államférfi mellette soha sem tudott kifejődni.

Uralkodása alatt a középszerszerűségek jutottak felszínre, kik mellett a lángésznek szerep nem juthatott.

Kétséget nem szenved, hogy a császárnak hatalmában állott a nihilisták mozgalmait első csirájukban elfojtani. Erre nézve kezében tartotta a szükséges eszközöket; de akaratának végrehajtását azok akadályozták meg, kik most emléket keserű, de meg nem érdemelt szemrehányásokkal bemoscolják.

Midőn a császár a török háborúból visszatért, egész valója megváltozott látszott előttem. Ő, ki máskor gyermekeit mindenk föltt szerette, majdnem embergyűlölő lett ama rövid idő alatt. Eleinte a sok nyomor és vér látásának tulajdonítottam e sajnos változást s az idő mindenható erejére bízom a jobbra való fordulatot. De vajmi hamar azt kellett tapasztalnom, hogy egészen más körülmények idézték elő a bajt.

A háború szerencsétlen lefolyását az udvaroncok zöme nem a vezérek tudatlanságának, hanem egyenesen annak tulajdonította, hogy a császár tanácsuk ellenére a háborúba bekapott, mielőtt Ausztriát Poroszország segítségével ártalmatlanná tette volna!

Ilyesmít nem beszéltek ugyan fenhangon, de kezébe juttatták a császárnak mindazon drága pénzen bérelt lapokat, melyek a helyzetet az ő tetszésük szerint esetelték.

Sikerült ugyan idővel a császárt e részben megnyugtatni, de azért kedélye modora örökre elveszett, és legjobban szerette, ha a magas politikát előtte egy szóval sem érintetem.

Ellenségei nem számítottak rosszul.

Egy részről lehetlenné tették a belső ügyek elintézését, másrészt pedig a nihilistákat még jobban felingerelték a császár ellen, ki most Ignatiev tanácsára újra a legnagyobb szigort alkalmazta ott, hol eleinte szelidséggel akart célt érni. Ezen időbe esnek mindazon kegyetlenségek, melyeket a császár nevében az orosz nemzet ellenségei tulajdon véreik ellen elkövettek. Innen ered a nihilisták ama téves nézete, hogy

Sándor császár személye állott Oroszország felszabadításának útjában, s ekkor határozottat el a véres tett, mely oly végtelen nyomort és szerencsétlenséget vont maga után.

VILÁGFELFORDULÁS.

REGÉNY.

Irtta VERNE GYULA, francziából ford. HUSZAR IMRE. (Folytatás.)

XX.

A mely ezen ép oly igazi, mint valószínűtlen történetet befejezi.

Barbicané? ... Nicholl? ...

— Maston!

— Önök?

— Mink!

Ezzen lehetett a végtelen ironiát és szemrehányást, a mely a két utazó által egyszerre és saját szerű hangon kiejtett vezetéknévben rejtlett. Maston J. T. a kezét helyettesítő vaskampóval végig simította a homlokát. Aztán sziszegő hangon — mely az áspis kigyóhoz hasonlított, (mint Ponson du Terrail mondta volna) így szólt:

— Az önök kilimandzsarói ágyúfolyosója csakugyan hatszáz méter hosszú és huszonkét méter széles volt?

— Igen!

— Az önök lövegének súlya csakugyan száz nyolcvan millió kilogrammra rúgott?

— Igen!

— És ezt a löveget csakugyan kétezer tonna méli-melonit röpítette ki?

— Igen!

Ez a három «igen» mint megannyi súlyos csapás zuhant le Maston J. T. guttapercha koponyájára.

— Akkor tehát azt mondom ...

— Mit? kérde Barbicané elnök.

— Azt mondom, — folytatta Maston J. T. — hogy miután a művelet nem sikerült, a robbanó anyag nem adta meg a lövegnek a kétezer nyolczszázöt kilométernyi kezdetleges sebességet ...

— Igazán! mondá Nicholl százados.

— És hogy az ön méli-melonitja csak bódzafapisztolyok megtöltésére való.

Nicholl százados felugrott e szókra, a melyek reá nézve egyenes sértést képeztek.

— Maston! kiáltá.

— Nicholl!

— Ha önnek kedve van velem megverekedni méli-melonitra ...

— Nem! ... Lógyaptra ... Az biztosabb.

Scorbittné Evangeline asszonyságnak közbe kellett lépni, hogy lecsillapítsa a két hevesvérű tüzért.

— Uraim! ... uraim! ... mondá. — Kollegák között ...

Ekkor Barbicané elnök szólt meg nyugodtabb hangon:

— Mit használnak a szemrehányások? Annyi bizonyos, hogy Maston barátunk számításainak helyeseknek kellett lenniük, valamint bizonyos az is, hogy Nicholl barátunk robbanó anyagának bírnia kellett a megkívántató erővel. Igen! Mi pontosan megvalósítottuk a gyakorlatban az elméleti tudomány által előírt teendőket! ... És a kísérlet meg se sikerült. Mily oknál fogva? Ezt talán soha se fogjuk megtudni.

— Nos hát, — kiáltá a Gun-klub titkára, — újra fogjuk kezdeni a dolgot.

— Hát a pénz, a mely tisztára kárba veszett! jegyzé meg Nicholl százados.

— És a közvélemény! mondá Scorbittné Evangeline asszonyság, — a közvélemény, a mely soha sem engedné meg önöknek, hogy másod izben is kezébe vessék a világ sorsát.

— Mi lesz a földárok körüli uradalmunkból? — kérde Nicholl százados.

— Mennyire fognak alászállni a North Polar Practical Association részvényei.

Az árcsökkenés! ... Hiszen az már a nélkül is bekövetkezett. A részvényeket csomagzásunkra kínálták olyan ártért, a melyet ócska papírosért szoktak fizetni.

Ez volt az óriási művelet végeredménye. Ilyen emlékeztetés bukással végződtek a Barbicané és társai emberfeletti tervei.

Ha a közvéleménynek valaha szabad folyást engedett magának, rosszul inspirált derék mérnökök kigúnyolásában, ha valamikor bohókás

hírlapi cikkeknek, torzképeknek, gúnydaloknak parodiáknak akadt alkalmas tárgyuk, a melyen magukat gyakorolhatták, úgy bizonyosnyal most nyílt nekik erre kedvező alkalom. Barbicané elnököt, az új társulat igazgató-tanácsosait és kollegáikat a Gun-klubból, a szó szoros értelmében agyongyújtották. Olyan ... hogy többet ne mondjunk, méltatlan, címekkel illették őket, a melyeket nem csak latin ... de még volapük nyelven se lehetne ismételnünk. Főleg Európa volt a gúnyolódásban oly bőkezű, hogy végül a yankek mebotránkoztak rajta. Nem feledvén el, hogy Barbicané, Nicholl és Maston amerikai polgárok voltak és a baltimori híres tüzér-szövetkezethez tartoztak, kevésbe mült, hogy a kormányt nem kényszerítették hadat izenni a régi világnak.

Vége az egészét megkoronázta egy franczia dal, a melyet a híres Paulus — a ki akkor még élt, működött — a legnagyobb mértékben nép-szerűvé tett és divatba hozott.

De végre is, meg fogja-e valaha tudni a világ, hogy minek volt tulajdonítandó e vállalat balsikere? S vajon e balsiker azt bizonyította-e, hogy a művelet megvalósítása egyáltalában lehetetlen, hogy azon erők, a melyekkel az emberiség rendelkezhetik, soha se lesznek elégségesek módosítások előidézésére a Föld minden-napi keringésében a saját tengelye körül és hogy a földárok körüli régiókat soha se lehet oly szélességi fok alá hozni, a hol a jégmezőket és a jégtorlaszokat a nap sugarainak melege természetesen úton elolvasztaná?

E kérdésekre megadott a felelet néhány nappal Barbicané elnök és Nicholl százados hazatérése után.

Október 17-én a «Temps»-ban egy rövidke cikk jelent meg, és Hébrard úr lapja hála rá kötelezte a világot, felvilágosítván az összes emberiséget e kérdés fölül, a mely mindenkit oly közelről érintett a saját életbiztonsága szempontjából.

A cikk így hangzott:

«Tudva van, hogy a kísérlet, a melynek célja volt egy új földtengely megalkotása, teljesen eredménytelen maradt. Mindazonáltal Maston J. T. számításai helyes adatokon alapultak és a kívánt eredmény elő is idézték volna, ha egy megmagyarázhatatlan szórakozottság következtében nem lettek volna kezdetből fogva elhibázottak.

«Midőn a Gun-klub híres titkára a földgömb körzetét vette alapul, azt negyvenezer méternyi hosszúságának számította negyvenezer kilométer helyett — és e tévedés meghamisította az egész feladvány megoldását.

«Honnét származhatott e tévedés? ... Mi okozhatta? ... Hogyan követhette el azt egy ily híres és kitűnő matematikus? ... Az ember hasztalan mélyed el hiú következtetésekbe e kérdés fölött.

«Annyi bizonyos, hogy ha a földtengely módosításának problémája helyesen állítottatik fel, szabatosan is kellett volna megoldatni. De a három zérus kihagyása a végeredményben tizenkét zérusra rúgó tévedést idézett elő.

«Nem egy ágyú, a mely a huszonkét centiméteres kaliberű ágyúnál egy milliószor nagyobb, hanem egy trillió ilyen ágyú és egy trillió — száznyolcvanezer tonna súlyú löveg szükségeltetnék ahhoz, hogy a földárokot 23° 28' nyíre áthelyezze, feltéve, hogy a méli-melonit azzal a feszítő erővel bír, a melyet neki Nicholl százados tulajdonít.

«Az egyetlen lövés, azon körülmények közt, a mint a Kilimandzsaro hegységben eldőrdült, a földárokot csakis három mikronnal (három ezredrés milliméternyivel) lökte tovább és a tengerek felszínét legfeljebb kilencezredrés mikronnyira változtatta meg!

«A mi pedig a löveget illeti, ebből egy új kis bolygó lett, és most már bolygórendszerünkhez tartozik, a melyben a nap vonzó ereje visszatartja.

Pierdeux Alcide.

E szerint Maston J. T. szórakozottsága és három zérusa terjedő kezdetleges számításai hibája volt az, a mi az új társulatra nézve ezt a megalázó eredményt előidézte.

De ha egyfelől a Gun-klubbeli tagtársak dübösek voltak rá és átkaiellti sujtották, másfelől az összes nyelvemlék megjelent valamennyi hírlapban és a szerzője nevé ismeretessé tette az

28. SZÁM. 1890. XXXVII. ÉVFOLYAM.

jót, miután megkímélte a világot a legiszonyúbb katasztrófától.

Ebből az következett, hogy minden oldalról özőnlöktek a szerencsekívánatok — ezer meg ezer levél, a melyeknek írói köszönetet mondtak Maston J. T.-nek azért, hogy három zérussal tévedett!

Maston J. T. azonban levertébb, csiggedtebb volt, mint valaha és hallani sem akart arról az óriási «éjlen»-ről, a melylyel őt az összes emberiség üdvözölte. Barbicané elnök, Nicholl százados, a faláb Tom Hunter, Blombery ezredes, a fűrge Bilsby és a többi tagtársak soha se fognak neki megbocsátani.

De legalább megmarad neki Scorbittné Evangeline asszonyság. A lelkes özveggy nem bírt rá haragudni.

Maston J. T. mindenekelőtt újra megcsinálta az egész kiszámítást, semmi áron sem akarta elhinni, hogy ennyire szórakozott lehetett.

Pedig mégis úgy volt! Pierdeux Alcide mérnök nem tévedt. És e körülménynek volt tulajdonítandó, hogy ez az eredeti ember, a ki a hibát az utolsó pillanatban fedezte fel, midőn már nem volt ideje embertársait megnyugtatni, oly egykedvű és hidegvérű maradt az általános rémület közepette. Ezért ürített poharat a régi világ egészségére ugyanabban a pillanatban, mikor a kilimandzsarói ágyú eldőrdült.

Igen! Három zérus maradt ki a föld körzetének hosszúságából.

Mastonnak ekkor hirtelen eszébe jutott az egész dolog. A munkája elején volt, mikor bezárkózott dolgozó-szobájába a Balistic-Cottageban. Egészen helyesen felírta a fekete táblára e számot: 40,000,000 ...

E pillanatban megcsendült a telefon jeladó csöngettetyje ... Maston J. T. a készülékekhez siet ... Néhány szót vált Scorbittné Evangeline asszonysággal ... Ekkor egy villámszapas hantya vágja ... estében magával rántja a fekete táblát ... Felkel ... Újból kezdi leírni a felig letörült számokat ... Alig, hogy eljutott a 40,000-es számig ... a telefon csöngettetyje újra megszólal ... És midőn Maston J. T. másodsor is a munkájához fog, megelégedik ama szám három utolsó zérusáról, a mely a földgömb körzetét fejezi ki!

«És mindez Scorbittné Evangeline asszonyság hibája volt. Ha az özveggy őt nem zavarja a munkájában, talán a villám nem taszította volna hanyatt és nem üzte volna vele egyikét ama gaz és semmirekellő tréfáknak, a melyek elégségesek ahhoz, hogy egy jó és becsületes számadások és matematikai munka közt eltöltött életet kompromittáljanak.

Mennyire le volt sujtva a szerencsétlen asszonyság, midőn Maston J. T. elmondta neki, hogy mily körülmények közt esett meg rajta a végzetes tévedés! ... Igen! ... ő volt a szerencsétlenség okozója! ... Általa és miatta látta magát Maston J. T. megbecstelentve egész hátralevő életére, pedig a Gun-klub tiszteltreméltó egyesületének tagjai nem igen szoktak meghalni százéves koruk előtt.

E beszélgetések után Maston J. T. futott a new-parki palotából. Visszatett a Balistic-Cottageba, fel s alá járt dolgozó-szobájában, folyvást e szótak ismételvén:

— Most már semmire se vagyok alkalmas ezen a világon!

— Még a megnősülésre sem? ... mondá egy hang, melyet a meghatottság szívpreesztővé tett.

Scorbittné Evangeline asszonyság volt, a ki magán kívül, kétségbeesetten sietett Maston J. T. után.

— Kedves Maston! ... mondá.

— Nos hát! igen! ... De csak egy feltétel alatt ... ezentúl soha se foglalatokodom többé matematikával.

— Barátom! én magam is irtózom tőle! — felelé a lelkes özveggy.

«És a Gun-klub titkára Maston J. T.-né asszonysággá tette Scorbittné Evangeline asszonyságot.

Pierdeux Alcide cikke nagy tiszteletet és hírnevet szerzett a mérnöknek, sőt az «akadémia» is az ő személyében. A cikk lefordítottat az összes nyelvemlék, megjelent valamennyi hírlapban és a szerzője nevé ismeretessé tette az

KUTYÁK A HADVISELÉS SZOLGÁLATÁBAN.

Az 1870/71-iki háború alkalmával, a legtöbb német ezred egy vagy két kutyát hozott magával, melyekről gyakran senki sem tudta, hogy tulajdonképen honnan kerültek a csapathoz, de azért kivonulás, menetelés, vagy egyéb mozgósításoknál soha sem maradtak el.

Igy aztán az ezred kutyája ott volt a csatatéren, és még a legdühösebb harc közepette sem hagyta el a csapatot, melyből sokszor alig menekült meg élve néhány ember.

A téli hadjárat alatt, midőn az élőved gyalogsága többnyire a fagyos havon töltötte az éjszakákat, gyakran megtörtént, hogy egy némely kutya már messziről megérezte az ellenséget, és nyugtalanokká, nemkülönbön dörögő ugatása által sokkal előbb jelezte az idegen őrszolgákat, mint a legéberebb előőrsi őrszem.

A béke megkötése után megtört hivatalos hadi tudósításokból kitűnt, hogy bizonyos esetekben a kutyák ébersége nagy előnyre szolgált némely csapathoz, melynek elesigázt és végképen kimerült legényeire különösen sürű hóesés alkalmával a hallás finom érzéket tökéletesen elvesztette.

A német vezérkar elhatározta tehát, hogy ezentúl minden önálló csapatot néhány kutyát tartson, és ezek idomítására nézve különösen kiadott utasításokat kövessen.

A kutyákat háromféle szolgálatra tanítják. Először, nappal ép úgy mint éjjel, az előőrszolgák közelítő egyes emberek, vagy őrszolgák jelezését tanulják, mely alkalmossal barmatolats ügyességgel az idegent a tulajdon csapatbeli embertől megkülönböztetik.

Nincs eset rá, hogy őket e részben felre lehetne vezetni, miért is az idomításnál tréfák, vagy egyéb az állapot bszantására irányult ismétlések gondosan kerülendőek. Továbbá arra is használatnak, hogy nyakukra kötött apró bőrtáskákban nagybott távolságokra leveleket, parancsokat, vagy jelentéseket vigyenek, mi különösen egyes csapatrészek különféle irányban teljesítendő elővdi vagy előőrsi szolgálatainál nagy becses bir.

Míg a lovas vagy gyalog különcz menetelését az efféle küldetéseknel magasabban fekvő helyekről az ellenség könnyen észreveszi, s annak kérekerítésére az intézkedéseket megteheti, addig a gyorsan, de mindamellett óvatosan futó kutyában senki sem sejtí a küldönczöt.

A potsdami gyakorló-téren eszközölt többrendbeli kísérletek alkalmával kitűnt, hogy az úgynevezett sürgönykutyák (Depeschen Hunde) közül, melyeket az első testőrezred idomított, egy sem tévedt el útközben, sőt az ellenük polgári ruhában fegyverrel lesbe kiállított lövészeket roppant távolságban megérezve, ügyesen kikerülték, így, hogy ezek reájuk egyetlen egy vak lövést sem adhattak.

Az ily módon idomított kutyák útközben szaladva, csakis bizonyos jelle állnak meg, de még akkor is megvárják, hogy az illető egység, ki őket feltartóztatja, nevükön szólítsa meg; e nélkül a kutya odább szalad, míg csak rendeltetése helyére nem ér.

Vége nem annyira fontos, mint nehéz szolgálatot teljesítenek az ezredek táborhelyein, hol éjjel a legcsekélyebb szokatlan, vagy gyanus neszt azonnal jelezik, de nappal is minden idegent megugatnak, ki a táborba lép. A kutyák a legrövidebb idő alatt megismernek minden embert, ki tartósan az ezrednél szolgál, vagy dolgozik. Az egyenruha színe úgy látszik nem igen befolyásolja őket, mert kétségtelenül bizonyított, hogy az idegeneket még akkor is megismerik, midőn először jelennek meg az ismert egyenruhában, holott ellenkezőleg az idegen ruhába bujtatott ezredbeli konatát rögtön felismerték. Mindezt a kutya rendkívül szaglási tehetségéből ered, mely más állatoknál ily mérvben nem észlelhető.

Az idomítás illetőleg, főkélléknek tekintik, hogy a kutya mindig ama csapat közelében tartassék, melynél idomítását nyeri, és a hol több szolgálatait igénybe veendik.

IGEN! Ő VOLT A SZERENCSETLENSÉG OKOZÓJA!

«VILÁGFELFORDULÁS.»

egész világon. Így történt, hogy a csinos provenecsei leány atyja, a ki megtagadta tőle a leánya kezét, mert Pierdeux Alcide barátunk «nagy is tudós ember volt», szintén elolvasta a cikket a «Petit Marseillais» című lapban. Miután sikerült a közlemény jelentőségét idegen segély nélkül is megértenie, lelkiismereti furda-lásokat érzett és egylőre, további rendelkezésig, meghívta a szerzőt ebédre.

XXI.

A mely nagyon rövid ugyan, de teljesen megnyugtató a világ jövője felül.

És ezután a Föld lakói nyugodtak lehetnek. Barbicané elnök és Nicholl százados nem fogják újból kezdeni szegénytelenesen meghiusult vállalatukat. Maston J. T. nem fogja újból és ezúttal hibátlanul kidolgozni számításait. Hasztalan munka volna.

Pierdeux Alcide igazat mondott. Az erőmtán azt bizonyítja, hogy a földtengely áthelyezésére 23° 22 perczel még a méli-melonit használata mellett is egy trillió olyan ágyú volna szükséges, a melyet a Kilimandzsaro sziklába fúrhat. Már pedig földgömbünk, ha egész felülete csupa merő szárazföldből állna is, nem volna elég nagy, ennyi ágyú elhelyezésére.

Ugy látszik tehát, hogy a földgömb lakói nyugodtan alhatnak. Az emberiségnek megengedett erőfeszítést felülmúlja ama feltételek módosítása, a melyek közt a Föld mozog; az emberek legkevésbé se képesek megváltoztatni ama rendet, a melyet a Teremtő, a Mindenség rendszerében megállapított.

Vége.

Az úgynevezett erőszakos (parforce) idomítás tábori kutyáknál nem alkalmazható. A mely kutya akaratos, vagy időközben rest kezd lenni, szolgálatra nem való. Csakis a legszelidebb bánásmóddal párosult türelem idézheti elő a kívánt eredményt.

Egyetlen kézműdolgot elegendő arra, hogy a kutyával a parancsot megértesse, melyet teljesítenie kell. Mihelyt a sürgönytáskát nyakán megerősítették, a küldönc-kutya kész ugyan az elindulásra, de azért meg sem mozdul, míg az illető altiszt, vagy tiszt az ismert parancsszót ki nem mondja.

Nőstény kutyákat csak nagy nehezen lehet idomítani, noha közönségesen ezeket tartják okosabbnak. A tapasztalás azt mutatta, hogy a nőstény kutya hamar megijed, de különösen az agyuzást nem szereti, melynek befolyása alatt gyakran még a legerősebb kutyák is szenvednek. Mindamellett kétséget sem szenved, hogy hosszabb idő óta szolgálatban tartott kutyák mindenhez hozzászoknak.

Az idomítandó kutyánál a szín különösen figyelembe veendő. Tarka, fehér, rókaszőrű vagy

kalmi kiállítások is voltak s a szinpadokon külön e célra irt darabokat adtak elő.

* **A fehérnemű határozott ellensége** a bacillusoknak, a mint azt egy pizai egyetemi tanár oly módon bizonyította be, hogy egy szoba falait a kholera, typhus, tuberkulózis s más betegségek bacillusai megrakta s azután fehérneműekkel beverte s légmentesen elzárta. A kholera és typhus bacillusai elpusztultak, de a többi nem.

* **Nagy vasutat terveznek Kínában**, hol az állam eddig ellenséges indulattal volt a vasutak iránt. Az angol mérnökök által tervelt vasút Pekingtől a mongolok földjén át az orosz határig terjedne s mivel Oroszország is terjeszti ázsiai vasutait, nem lehetetlen, hogy még e században is vasúton les z lehető eljutni Európából Kínába.

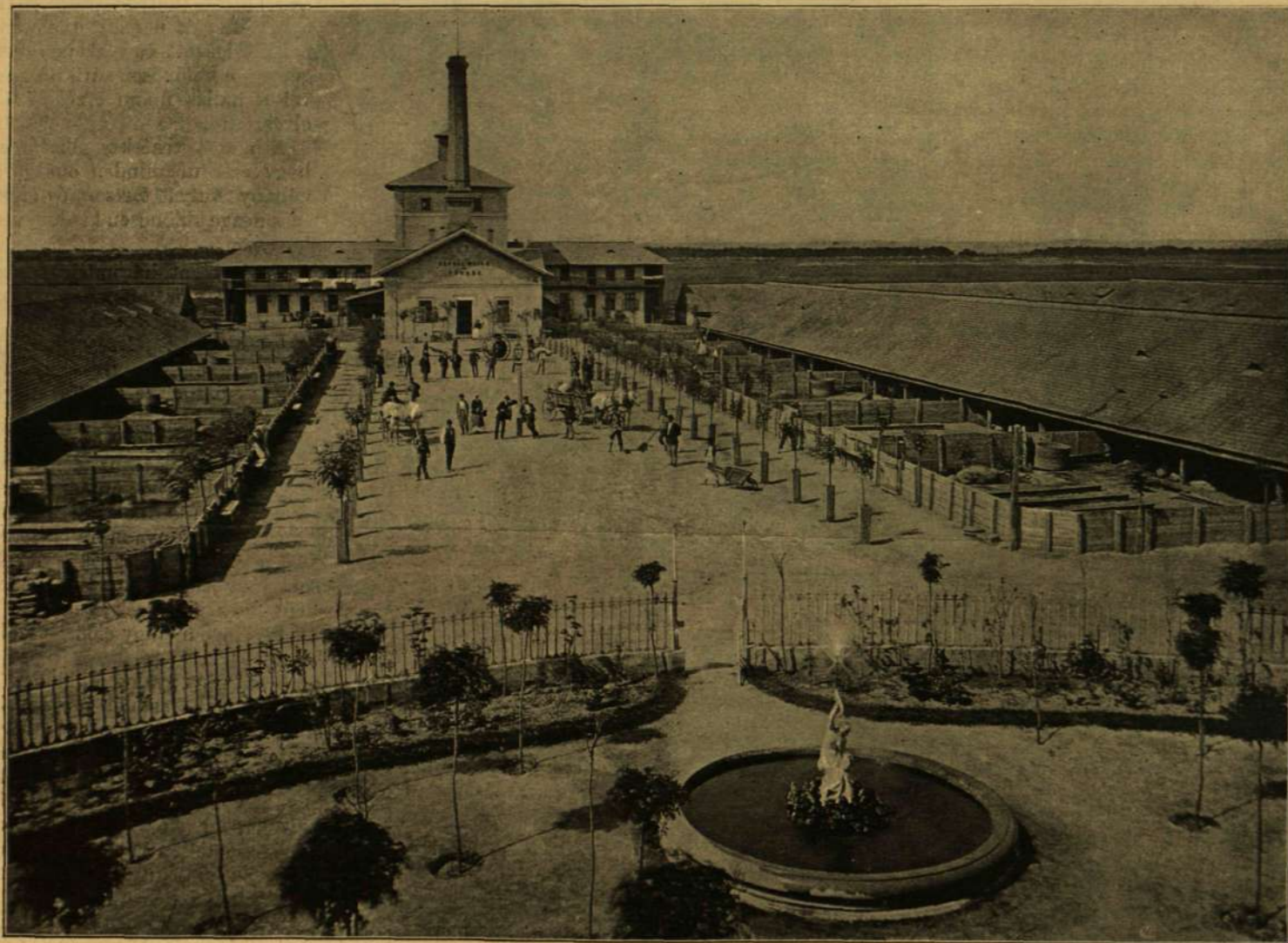
* **Jubiláris levelezőlap.** A pennybélyeg életbe léptetésének 50-ik évfordulójának megünneplése alkalmából Londonban a gyűlésre szóló meghívókat külön e célra készített levelezőlapokon küldték szét. Az angolok gyűjtési szenvedélye ezekre a levelezőlapokra is kiterjedt, úgy, hogy darabját rövid idő múlva már egy guineával (12 forint) vásárolták. A postaigazgatóság e tapasztalat alapján most a postai alkalmazottak özvegyei és árvái javára szolgáló Rowland Hill-alap érdekében különös, igen csinos

* **A virágillat** dr. Ungerer észlelete szerint nagyon jó óvszer a tüdőbaj ellen, sőt még a kezdődő tüdőbaj továbbfejlesztését is meggátolja. La Grasse francia departementben, hol a virágillatok készítésével foglalkoznak, tuberkulózis nagyon ritkán fordul elő.

* **A híres Taj-Mahal romokat** Agrában villámfényvel fogják kivilágítani, hogy a látogatók ne legyenek kénytelenek a holdfényre várni, a mely mellett lehetséges csak Jehan sah mauzoleumát egész szépségében megtekinteni. A fényt a szomszéd minareteken alkalmazzák, hogy a főépület annál jobban kiemelkedjen.

* **Fogfájás, mint jövedelmi forrás.** New-Yorkban nemrég egy úriás kinézésű embert fogtak el, ki fogfájásával csalta a közönséget. Dagadt arccal, melyet szájba dugott gyapottal idézett elő, nagyon szenvedő kórt vagy állott a járkálók elé s kezében tartott pénzéhez még 2-3 garast kért, hogy fogát kihúzathassa. Üzlete nagyon jól jövedelmezett.

* **A kopaszág bacillusát** fedezte föl Saymonne francia tudós egy kis állatban, mely az élő haj pusztításával foglalkozik. A bacillus igen finom falaku állat, nagyon hegyes fejjel s kicsit vastagabb farkkal. Ez az állat elpusztítja az emberi haj gyöke-

SERTÉS-SZÁLLÁSOK KÖBÁNYÁN.

tiszta fekete kutyák nem használhatók, mivel ezen színek nagyon feltűnők és az ellenség figyelmét könnyen magukra vonják. Ily célra majdnem kivétel nélkül közönséges sötétfakó színű kutyákat, melyeknek szőre leginkább a föld színéhez hasonlít és télen-nyáron egyforma marad, alkalmaznak. A mi a fajt illeti, erre nézve valami határozott elv még nincs megállapítva. Kopókat, agarakat, görbe lábú tascókat, nemkülönben bulldogokat ily célra nem idomítanak. Eddigélit kitűnt, hogy a közönséges, közepeszerű termetű házi kutya, mely a vizslának kisebb fajú juhász-kutyával keresztezéséből származik, minden tekintetben megfelel a célnak, ha egyéb belső vagy külső hibák nélkül kőlyök korában idomítás alá kerül.

Kétséget nem szenved, hogy a mostani hadviselés dolgaiban a tábori kutya alkalmazása különös figyelmet érdemel, miért is idomítása nemcsak a német, francia és orosz hadseregnek, de másutt is erősen folyik.

EGYVELEGE.

* **A könyvnyomtatás feltalálásának** 450-ik évfordulóját Németország több városában megünneptették. Mainzban, Strassburgban és Kölnben al-

levélborítókat készítettett Rowland Hillnek, a nagy postareformatornak, arcképével, s a meghatározott számú példányok elkészülése után a lemezt hivatalosan szétterette. Azt hiszik, hogy ezek ára is csakhamar emelkedni fog és igen szép jövedelmet ad.

* **Az angolul beszélők száma** jelenleg már a föld lakóinak 31 százalékát, tehát majdnem egy harmadát teszi, holott a század elején még a francziák és németek többen voltak, de azóta népesedett be Éjszak-Amerika és Ausztrália, hol az angol nyelv uralkodó. Most az angolok után az oroszok következnek, harmadik helyen a németek s az egykor első helyen állott francziák csak a negyedik helyet foglalják el.

* **Az orosz csár családja** a két évvel ezelőtti történet borkii vasuti szerencsétlenség emlékére Moszkvában óriási emléket fog felállítani, szemben a Kreml-lel. Az emléképület tornya s kupolája byzanti stílusban készül és 610 láb magas lesz. Négyemelete közül az első emeleten helyezik el az Ivan-Veliki nevű óriás harangot, melyet addig helyre állítanak s a harmadik emeleten lesz a templom.

* **Stanley fehér ernyős sapkája**, mely most a londoni kiállításban van s melyet a híres utazó arcképei ismeretessé tettek, arról is nevezetes, hogy azt ő maga tervezte s sajátkezűleg készítette az Aruvimi mellett levő nagy erdőben, az általa emelt Bodo erdőben egy sátor vásznából. A sapkát az utolsó két év alatt folyvást hordotta, de még most is tűrhető állapotban van.

reit, úgy, hogy a haj magától kihull. A bacillus fölfedezője azt is kitalálta, hogy ezek az állatok nem szeretik a nagyon erős illatot s ezért, a ki a kopasz-ságot elkerülni akarja, a következő keverékkel kenje be fejét: 50 gramm nem tisztított halzsír, 50 gramm frissen szétöregült hagyma, melyeket tojás fehérrel, vagy 25 gramm gummi arabikummal kell összeragasztani. Az említett francia szerint ily illatos kenőcs használata után csakugyan nem lesz többé kopasz fej.

* **Kárpótlás a filoxera pusztításaival** szemben. Mexikó Sinalva tartományának őserdejében tenyészik egy az ampilideák családjához tartozó kuszó növény (Cissus mexicana), melynek bogóit a benszülöttek már régóta használják szőlő helyett, s bort, ecetet, különösen pedig uvata nevű kitűnő compottot készítenek belőle. A bogók nagyok, rendezesen pirosak s még árnyas helyeken is teljesen megrének októberre. Legnagyobb előnye e növénynek, hogy ápolni nem kell s a legnagyobb szárazság sem árt neki.

* **Megszegelt ruhák** is vannak már Bécsben. A selyem, bársony és gyapot női ruhákba szabályos körökben apró aczélféjú szegeket vernek díszítésül, különösen a felső ruhákba. Az ily szegekkel kivert ruhák sokkal jobban néznek ki, mint a legfinomabb gyöngyhímzések.

AZ ULMI MÜNSTER.

Néhány nappal ezelőtt ünnepelték meg nagy fényvel a földgömb legmagasabb templomtoronyának befejezését, Ulm württembergi városban, melyet eddig is főképp ez a torony és templom tett híressé, habár az már századok óta áll csonkán. Az ulmi torony most befejezve 161 méter magas (jóformán olyan magas mint a Gellért-hegy), 6 méterrel magasabb a kölni dom csúcsánál s 24 méterrel magasabb, mint a bécsi Szent-István torony.

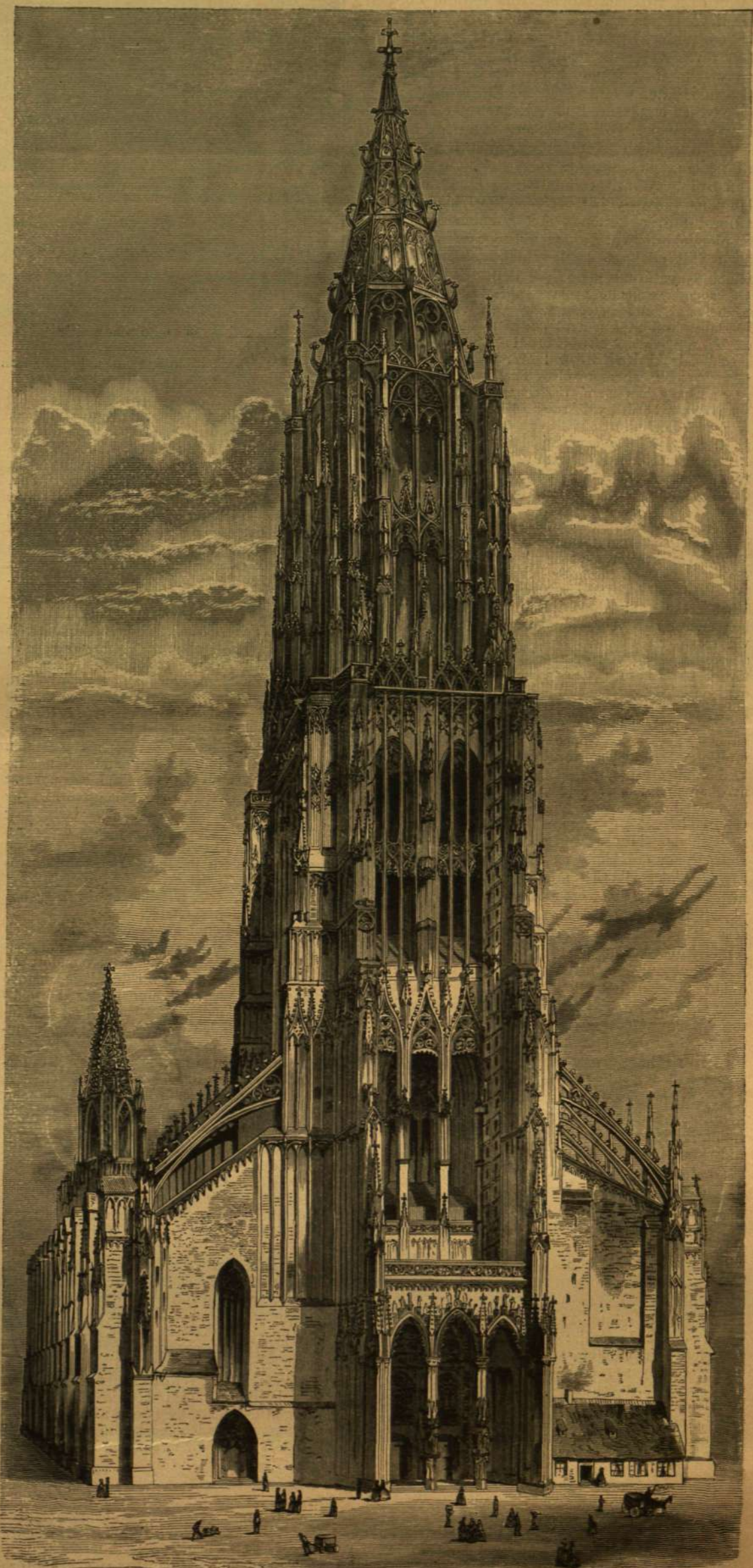
A hírneves épület, melynek rajzát most bemutatjuk, már félezeréves mult. Napjainkig fenmaradt okiratok szerint 1377 ben június 30-án tették le alapkövét, s mivel Ulmban püspöki székhely nem volt, a lelkes polgárok, kik a nagyszerű templomot tervelték, nem domnak, hanem münsternek nevezték, mely szó a monasteriumból eredve, eredetileg zárda vagy alapítványi templomot, később általában valamely község főtemplomát jelentette. Az első mester, Hainrich, oly gyorsan haladt előre munkájában, hogy 1383-ban már a főlenszentelést is meg lehetett tartani, de a templom ekkor még kicsiny épület volt, s a mainak tulajdonképi építője En-singer Ulrich volt, a ki a strassburgi dom építésénél is közreműködött. Utána, 1480 körül, ismét egy elsőrangú építész, Böblinger Máté, az esslingeni szép templom építészé, foglalkozott a dom továbbépítésével, mely a XVI. század elején, midőn Ulm lakossága a protestáns hitre tért, már körülbelül abban az állapotban volt, mint pár évtizeddel ezelőtt, bár javítások és pótlások időről-időre folyvást eszközöltek. Midőn a nagy templom alapításának 500 éves jubileumát megünneptették, a lelkes polgárok gyűléseket eszközöltek annak kiegészítésére, s az aránylag véve kis város lelkesültségét jellemzi, hogy ők maguk 764,246 márkát adtak össze. Beyer Adolf stuttgarti műegyetemi tanár bizatott meg az építés vezetésével s az előmunkálatok megtétele után 1885 június 30-án már hozzá kezdtek az építéshez s 1890 május 31-én feltették a tetőgombot, mely maga 700 mázsa súlyú s három méter átmérőjű. Az ünnepélyes felavatást június hó utolsó napjaiban tartották meg nagy ünnepélyek között, melyekben kiváló volt egy óriási történeti körmenet, a hol mintegy 1500 jelmezekbe öltözött résztvevő mutatta be a XIV—XIX. század nevezetesebb eseményeit, a mennyiben a templom-építéssel összeköttetésben állottak, s ugyanakkor a színházakban is előképekben mutatták be a templom alapkövének letételét, V. Károly császár látogatását s az ulmi régi polgári élet ábrázolását. A négy napig tartó ünnepen még számos népmulatság, hangverseny, banket és kivilágítás volt s a világ minden részéből sokan jöttek az új épületet megtekinteni.

Az ulmi templom különben tornyának páratlan magasságán kívül is nagyon érdemes a megtekintésre. Németországban nincs ily nagy templom-épület, 485 láb hosszú és 200 láb széles. Kitűnő gót izlésben épült, gazdag faragványú ajtókkal, óriási orgonával és nagyszerű kar-ülésekkel. Már maga a templom bejárata is tündéresen szép, talán a legszébb, a mit e nemből alkottak. Három nagy ív van kívül homlokzatán, 19 pompás szoborral díszítve, s a 15 méter magas boltzat alatt két pompás kapu nyílik, melyeken 3—3 sor oszlop s a párkányzat felett a teremtés és bűnbécsés történetét ábrázoló ósrégi kitűnő reliefek láthatók. A középhajó, melyet régi üvegfestmények díszítenek, 75'4 méter hosszú s 15 méter széles s építészeti harmonijája által nagyszerűen hat. Leghíresebb a templom kara, mely műtörténelmi remekekkel van festve, s felettök modern elsőrangú művészek által festett ablakok nyílnak. A régi művészek között nagy hírű Schaffner Márton «Urvacsorá»-ja, melyről már Thorwaldsen, a híres dán szobrász is nagy lelkesedéssel nyilatkozott, s a középkor egyik legkiválóbb német szobrászának, Syrlin Jörgnek munkája, a kétsoros karpadok, nem kevesebb mint 89 famellszoborral. Maga a torony, mely hatszorosan csoportosítva emelkedik fel, igen arányosan s kellemes hatást nyújtva alkalmazkodik a templomhoz, úgy hogy az építés befejezését mindenkori csak dicsérrel emlegetik. A fel-erzedéven is keresztül fennálló templom még napjainkban méltó büszkesége Ulm város polgárainak és sokáig lesz egyik kedvenc zarándokló helye azoknak, kik a művészetek legkiválóbbjainak, az építészetek, remekeit saját szemikkel akarják látni.

BÁRÓ EÖTVÖS JÓZSEF SZOBRA A SVÁBHEGYEN.

A Svábhegy egész népes nyaraló teleppé alakult már át. Az árnyas erdők közt, a hegyoldalon, rendezett szép utak vezetnek szerteszét,

diszesnél diszesebb nyári lakások közt. Több ezer ember lakik itt nyaranként, s télen is van elég állandó lakosság, kivált a fogaskerekű vasút állomása körül. A Svábhegynek itt van a központja, itt van nagy vendéglője, melyet most is

AZ ULMI MÜNSTER.

Eötvös-villának neveznek, s bizonyára megtartja e nevet, a míg csak fennáll, mert ebben lakott sokáig b. Eötvös József, a nagy költő, bölcsész és államférfi.

Költői működésének nem egy ragyogó terméke született itt. A villától délre, mely völgyben egy kis svájci ház áll, sűrű fák közt. Ez is ide tartozott és Eötvös oda szokott volt vonulni dolgozni. A közönségnek úgy szokás mutogatni, hogy ott írta «Karthauzi» regényét. Ez azonban téves. Eötvös szeretett a Svábhegyen lakni, mely akkor még csöndes magány volt. A kilátás elragadó innen a főváros felé. A Gellert-hegy, a regényesen emelkedő Budavár, azontúl a Duna fényes szalagja, Pest háztengere és a nagy síkság — a legszebb panorámát nyújtja. Köröskörül pedig szelid erdőszeg és völgyek.

A Svábhegyen nyaraló közönség elhatározta, hogy az Eötvös-villa közelében levő kis téren szobrot állít a költőnek, mely minden látogatót rá emlékeztessen. A szobor költsége csakhamar összegyűlt adakozásokból, mulatságok jövedelméből és vasárnap, e hó 6-án, leplezték le.

A fogaskerekű alig győzte szállítani az ünnepély színhelyére özönlő közönséget, mely az Eötvös-villa közelében levő teret már 10 óra után ellepte. A tér gazdagon föl volt ékesítve nemzeti színű lobogókkal s zöld galyakkal. Köröskörül Magyarország összes vármegyéinek címerei voltak fölállítva. Az ünnepély a kápolnában isteni tisztelettel kezdődött, aztán a szobor körül gyülekezett a közönség. Ott volt b. Eötvös Loránd, a költő fia és a tud. akadémia elnöke, Szily Kálmán akadémiai titkár, Berzeviczy Albert államtitkár, Ráth Károly, Kamermayer Károly polgármesterek, Jókai Mór, Gyulai Pál, az irodalom és művészetek számos tagja, a nyaraló közönség.

Mérő János, a szobor-bizottság elnöke, mondta el a kegyelés ünnep történetét és fölevenítette Eötvös emlékezetét. Beszéde alatt hült le a lepel a szoborról, mire a közönség lelkes éljenzésben tört ki. Majd *Szigeti Imre*, a nemzeti színház művésze szavalta el Ábrányi Emil hatóságos alkalmi költeményét: «Szobor a hegyen». *Mérő* pedig rövid szavakban a főváros hatósága gondjaira bízta a szobrot. *Ráth Károly* főpolgármester Budapest főváros nevében megköszönte, hogy a főváros ismét egy emlékekkel gazdagodott. *Kamermayer Károly* polgármester pedig kijelentette, hogy a hatóság nagy gondjával fogja őrizni a szobrot. *Péterffy Sándor* tanár a magyarországi népoktatásügyi intézetek tanítói nevében szép koszorút helyezett a szoborra. «A hol Eötvöst dicsőítik — így szól — nem hiányozhatnak a nemzet néptanítóinak képviselői, kik kegyelettel őrzik a nemzet egyik legnagyobb nevelőjének emlékezetét.»

A leleplezési ünnepély ezzel megtörtént, s a közönség nagy érdeklődéssel nézte a szobrot, mely *Strobl* Alajos sikerült műve, és az arcvonások hűsége mellett, mint ezt a költő fia is elismerte, plasztikusan, erőteljesen van mintázva. Kifejezése komoly, nyugodt, tekintete gondolkodó. A mellszobor bronz, jóval fölül az életnagyságon. A mellett süjtásos atilla borítja, melynek baloldali része a balvállon átvett mente alatt vész el. A szürke gránit talapzat harmadik méter. A talapzat előreszélén a fölirat áll: «Eötvös József báró.» Míg két oldalrészén aranyos betűk hirdetik: «Emelte az istenhegyi nyaraló közönség» — «1890. július hó 6-ikán.»

A jól gondozott, virágos tér baloldalán emelkedik egy félkör alakú másfél méter magas sík halom, kaktuszokkal, pálmánövényekkel s egyéb apró bokrokkal szegélyeztetten. E félkör alakú sík halomnak, melyre három lépcső vezet fel, középen helyezték el a szobrot.

A leleplezésre egybegyűlt társaság az Eötvös-villába tért, hol lakoma volt, melyen érdekes felköszöntők és a költőre való visszaemlékezések hangzottak.

Jókai Mór, mint a Svábhegy egyik régi lakója emelt poharat. Így szól: «A megdicsőült ép oly feledhetetlen jó barátom volt, mint a Svábhegynek. És a Svábhegy is épen olyan jó barátunk volt mindkettőnknek. Ez táplálta a költői kedélyt, ez engalga az ihletet, ez tartá fenn nálunk a testi-lelki erőt. Ez a ház, melyben most ez áldomást tartjuk, volt az első úri lak, mely a Svábhegyet díszíté: Eötvös nyaralója. De nemcsak a költészet szellemalakjait látta e föld végig lengeni, a melyek szerzőjüknak a halhatatlanságot biztosíták, hanem azokat a nehézléptű szellemeket is, a kik a halállal játszanak. Itt e falak között hallám Eötvös Józseftől ezt a haza nehéz napjairól tanuskodó mondatát: «Barátom, minden életpályának megvan a maga veszedelme; a hajót fenyegeti a vízbefúlás, a katonát a meglovetés, a politikust a bitó. Ismertük, mi van a pályánk végén, a mikor ráléptünk: ne irtózzunk tőle.» S a bátran

CSÓNAKSZÁLLÍTÁS ZANZIBÁRTÓL A TAGANYIKA FELÉ.

megkezdett félelmetes pálya végén ott volt a diadal, a megdicsőítés. Eötvösnek egész élete az idealizmus küzdelme volt a realizmus ellen. Mikor Magyarország elbukott, akkor egész Európa realista lett, azt mondták: ez «fait accompli!». bevégezt tény, kívánja az elmúlásokat az «európai egyensúly», nyugodtat meg benne; szabadság, haza, ideális dolgok, felejtették el. S a szabadság és haza idealistái nem felejtették el szent bálványukat. Tovább küzdöttek értük és győztek. Ezeknek a vezérfőria volt báró Eötvös József. E szent bálványok temploma volt egykor ez a ház, melyben a haza sorsa fölött komolyan tanakodni, velem együtt, nálammal erősebb hazafiak összejöttek. Bizony templom volt ez! «Az istenházából csárda? — És miért ne?» mondja a költő. Én is azt mondom. Az a vig pohárcseszes és üdvriadal, mely manap e termeket tölti, méltó elégtétel azoknak a nagy szellemeknek, kik egykor elbúsulva tanakodtak itten; mert azt hirdeti, hogy a magyarok hazája oly szabad és dicső, a milyennek ők akarták, álmodták és megalapították. Midőn e napon az értebe öntött halhatatlan szobornak talapját döntözzük libatiónkkal, emeljünk egy poharat az élő utód tiszteletére, ki atyjának nagy nevét, nagy szellemét örökölte, kívánva neki, hogy tartsa meg örökül atyjának magas misszióját is s örökölje a nemzet oszthatatlan tiszteletét, mely a szellemi munkásság legmagasb jutalma. Éljen báró Eötvös Loránd!

Nagy éljenzés kísérte a felköszöntőt. *Ábrányi* Emil szót utána, *Jókai* éltette.

B. *Eötvös Loránd* általános érdeklődés közt emelkedett föl. Mély érzéssel szól, s nagyemlékű atyjáról és a helyről közérdekű adatokat mondott el. Köszönetet mondott, mert neki, a fiúnak, is lehetővé tették, hogy részt vegyen ily ünnepélyen, s újra át lépje annak a hajléknak a küszöbét, hol minden fűszál, minden fa, minden völgy kora ifjúságára emlékeztet. «Megvallom, — így folytatta — husz éve körülbelül, hogy nem voltam itt; nem mertem idejönni, mert féltém a sokaság zajától és féltém a csendtől, melyet még a zajban is észreveszek. mert nem hallom annak a szavát, ki nekem ezt a hajlékot a legkedvesebbé tette.

Mikor átléptem ezt a küszöböt, örömmel láttam, hogy nem idegenek, hanem barátok közé jöttem, akik atyám tiszteletében velem együttéreznek. Sok emlékem fűződik bérczekhez, völgyekhez, fákhoz s az emberekhez is, hol ez előtt 42 évvel megláttam a napot. Itt látom örömmel *Jókai*-t, a ki aligha tudja, milyen hű követője voltam én neki — nem lélekben, mert ott nem bírtam volna utolérni, hanem testben. A dolog így volt. Volt nekem egy számaram, Hanzi volt a neve. Az a hire volt akkoriban, hogy a Svábhegyen a legjobb számár, *Jókainak* pedig volt két lova. Azt mondták, a Svábhegyen a legjobb pár ló. S mivel az én számaram, minden jószág daczára mégis csak számár volt, mely futni csak hazafelé és mások után szeretett; sokszor lementem az akkor döcögős kocsinton *Jókai* kocsija elé s azután utána vágattam fel a hegyre. Azóta *Jókai* gőzkocsival jár vagy legalább gőzkocsin halad a *Paraszus* felé, s az én számaram nem bírja a lépéseit követni.

Még inkább, mint az emberekre, emlékezem a kies tájék egyes részleteire. Mindenekelőtt az a völgy, melyet a kegyelet karthausi völgynek nevezett el és a melyhez egész legendát fűzött. Minden legendában van valami igaz, ha nem is egyezik meg a történelmi hűséggel. Elmondom hát ennek a völgynek a történetét. Ez a ház, a melyben ma lakomazunk, 1848-tól 50-ig épült s az első évben két családnak, atyám

és *Trefort* családjának, szolgált lakhelyül. Hat kisgyerek lermázott akkor e helyen, s atyám nyugalmas dolgozó helyet akart magának teremteni, akkor és e célból épült az a kis «svájci ház». Abban a «Karthausi» atyám nem írta, mert az már akkor régen meg volt írva, de igenis dolgozott, több műven. Ez sem tarthatott soká, mert mi gyermekek megnőttünk s abban a völgyben ütöttük fel mulatótanyáinkat. Akkor tehát atyám nekünk hagyta azt s visszatért dolgozni e háznak — mely most vendéglő — nyugati sarokszobájába. De nem akarok tovább emlékeimről fecsegni; nem vagyok még elég öreg arra, hogy azt nekem megengedhessek. Csak köszönetet akartam mondani és poharamat emelni a Svábhegy mai lakosainak egészségére, közöttük különösen *Mérő Jánosra*, a ki nekem először hozta meg azt az örvendetes hírt, hogy e bércezen atyámnak emléket emelnek, a ki e szobor létesítésénél az ország-lámrészt vette magára, s a ki e szobor leleplezésénél is oly ékes szavakban adott kifejezést a svábhegyiek lelkes kegyeletének.

Volt ezeken kívül még számos felköszöntő a vidám lakomán.

UTI KÉPEK KÖZÉP-AFRIKÁBÓL.

Közép-Afrikának keleti része, a mely felett épen a napokban osztozkodtak meg az angolok és a németek, már közel félszázad óta európaiak által járt vidék s különösen a 60-as évek óta, midőn a méltán híres *Livingstone* e helyen új és új nevezetes fölfedezéseket tett, utazók, gyarmatosok és misszionáriusok gyors egymásutánban fordulnak meg itt. Zanzibártól a Taganyika-tóig ma már rendes karavánút vezet, melynek némely részei oly biztosak, hogy magánosok is járhatnak rajta s az egész útát ma már 2–3 hónap alatt kényelmesen meg lehet tenni, holott pár évtizeddel ezelőtt 8–9 hónap, sőt több is volt szükséges. Rendes körülmények között azonban még most is csak karavánok járnak itt, melyeket a keleti part mellett fekvő Zanzibárszigeten szoktak összehozni vagy néha a nagyobb parti városokban, különösen *Bagamoyó*-ban. Mivel Afrika belsejének nagy részében még mindig igen sok a mérges csece légy, a melynek csipéseitől a teherhordó állatok elpusztulnak, a közlekedést emberi teherhordók közvetítik s mivel a pénzt még e helyeken alig ismerik s a csere-kereskedés divik; igen természetes, hogy ezek a karavánok rendszeren igen nagy számúak, annyival inkább, mert a teherhordók mellett még fegyveres kíséretre is van szükség. Zanzibár s a partvidék lakosai azonban már annyira hozzászoktak az ily karavánokhoz, hogy a közlekedés csaknem évről-évre könnyebbé és gyorsabbá lesz.

Ily karaván-utazások részleteit mutatjuk be most egy pár érdekes képen, melyek különös magyarázatokat nem is igényelnek. Az egyik kép egy benschülött fegyveres kíséret ábrázol s *Johnston* angol utazó munkájából van átvéve. A másik bemutatja azt a részletet, midőn a «Morning star» nevű gőz-csónakot Zanzibártól a Taganyika-tó felé vitték. Harmadik képünk egy európai telepet ábrázol a Taganyika egyik szigetén. Hore kapitány lakott itt három éven át családjával, a

benschülöttek művelődésen munkálkodva. A kis telepen ma már tanítók, orvosok, iparosok működnek, van egy var bolt, kikötő s a benschülöttek gyümölcsfákat is tenyésztenek, úgy hogy e nemrég teljesen vad vidék ma már legalább is oly magas fokon áll a művelődésben, mint némely erdélyi oláh község.

Az afrikai nagy tavak vidéke, melyekről 50 évvel ezelőtt még tudomásunk sem volt, általában nagyon halad előre. A legutóbbi években a németek összerörrenése a benschülöttekkel némi visszaesést okozott ugyan s számos európai gyarmat, így a belgák nagy garral alapított telepei is, elpusztultak: de a jövő civilizáló munka kétségtelen, mivel a tövidék minden részében buzgó misszionáriusok működnek s különösen délről, a *Shire* folyó felől, az angol kereskedők is nagy buzgalmat tanusítanak.

A KÖBÁNYAI SERTÉSPIACZ.

A magyar kormány rövid idő előtt elrendelte, hogy az ország déli határán az élő állatok és különösen a sertés bevitelét egészségi szempontból lehetőleg megszorítsák. E rendelet, mely alapjában csupán a járványos betegség ellen irányult, annyira kihozta szerb szomszédainkat a sodruk-ból, hogy inkább politikai megtorlást, mint egészségügyi védekezést akartak benne látni. De akármint legyen is, az kétségbevonni nem lehet, hogy e határozás alaposan megropogtatta a szerb királyság kormányhajóját, és most különböző alakú diplomáciai fufangokkal óhajtanak e rendelet következményei elől menekülni, félvén, hogy az általa előidézett nagy gazdasági veszteség még a belső békét is komoly veszélyvel fenyegetheti.

Ez a határozás a főváros tizedik kerülete vagy is Kőbánya felé terelte az általános figyelmet, Kőbányán lévén nemcsak Magyarországnak, de az egész kontinensnek a sertés-kereskedelem legnagyobb piacza. A nagy közönség alig bir sejtelemmel a Kőbányán folyó sertés-kereskedelem nagyságáról és természetéről. Alkalmoszerűnek tartjuk ezúttal röviden és főbb vonásaiban ezt a nevezetes piacot megismertetni.

Magyarországon a sertés-kereskedés nem régi keletű, és eddig ez is inkább csak a helyi fogyasztásra szorított. Élő sertés *Milos* szerb fejedelmek kezdetét kereskedni, ki tudvalevőleg ezt az ágat teljesen monopolizálta országában s vagyonosodásának ez volt főforrása. Ebben az időben 110–130 napra került, míg a sertés-falék Temes megye déli határán *Kubintól* a sertés-állítások főgyűlhelyéig, *Győr*ig eljutottak. *Győrbe* hajtották fel a hizott sertéseket, melyekből a bécsi szükségletet is ellátták, *Sopron* volt a főgyűlhely a sovány sertések számára, a hon-

EGY UTI KARAVÁN FEGYVERES KISÉRŐJE.

nan a szerb sovány sertéseket százezreivel adták el *Ausztria*, *Stír*ia és *Bajorország* számára. Az ottani nép azután földhizlalta és értékesítette. Magyarországon az első keresztelési kísérlet magyar és szerb sertéssel *József főherceg* nádor tette kis-jenői urodalmában, s ez annyira sikerült, hogy még mai napig is ezen sumadai szerb keresztelések adják a legjobb tenyészsertéseket, az úgynevezett zirsertéseket.

KAVALA-SZIGET A TAGANYIKA TÓBAN.

KÉPEK KÖZÉP-AFRIKÁBÓL.

A bécs-pest-szolnoki vasút megnyitásával a főváros megkövetelte és érvényesítette természet-szerű jogait. A győri piac elvesztette fontos jellegét, s az egész sertésforgalom Pest körül összpontosult. Szükséges volt tehát, hogy Pesten szállásokat, sertésólakat építsenek.

Sok időbe, és zajos összeütközésekbe került, míg a fővárosi hatóság a helyzetet kellőképen felfogta s egyrészt a főváros lakosságának közegészségügyi jogos követeléseit, másrészt a kereskedelmi és termelő körök forgalmi igényeit tartozván szem előtt tartani, azaz igyekezett mind a két fél óhajait teljesíteni, hogy kizárólag a sertés-kereskedelem részére szánt külön helyet jelölt ki a főváros szélső határán. Csak 1859-ben döntöttek el ezt a fontos kérdést oly módon, hogy a fővárosi hatóság *Kőbányán*, az osztrák-állam vasút állomása mellett eladott 52 holdnyi területet a sertés-kereskedőknek. Ezzel azután alapját vetette meg a kőbányai sertés-piacnak, mely azóta saját erejéből világhírre tudott fölvergődni.

Az első tíz év azonban elégséges volt e derék vállalkozóknak arra, hogy alaposan megismerjék a piac előnyeit és hátrányait. Már az 1869-ik évben megalakult «az első magyar sertés-hizláló és kölcsönelőlegelő részvénytársaság», mely hivatalosnál fogva nagyban hozzájárult, hogy a kőbányai piac mai jelentőségére emelkedhetett. Mig ugyanis a felhajtók eddig, ha véletlenül rossz volt a vásár, jószágokkal a legnagyobb zavaroknak voltak kitéve, addig ezután az idegen, ha felhajtott sertéseivel nem csinálhatott azonnal kedvező vásárt, sertéseit egyenesen ezen társaságnak adta át rövidebb, hosszabb időre. E célra a társaság a magyar államvasút és a budai összekötő vasút közvetlen közelében 25 ezer sertés elhelyezésére 143 ólat, 120,000 mm. takarmány berakására 90 takarmány-padlást építtetett. Területen gőzerejű daramalom működik, mely naponként 1200 mm. tengerit vagy árát zúz össze a sertések számára, melyeknek összes ólai gőzerejű hajtott külön vízvezetékkel bírnak. *Schuster János* volt e társulat megalapítója, az ő útmutatásai szerint s a legújabb tapasztalatok felhasználásával épült e nagy hízaló intézet, melynél első tekintetben kiváló gond fordították az egészségügyi követelményekre.

A mit az alapító annak idején oly helyes irányban kezdeményezett, azt annak halála után szintoly szerencsés kezekkel folytatja utódja és az intézet elnöke, *Adler Mór*, ki az összes modern intézkedéseket alkalmazza a telepen a tehnikai legújabb vívmányai szerint. Ama régi előítélet felrészével, hogy sertésólakban nincs szükség tisztaságra, mert a sertések szeretnek iszapan, sárban turkálni, az ólak mindegyikében a szükséghez képest 4–8 négyzetöglönyi

négyszáz év óta ékesíti Mátyás király kőszobra, melyről a magyar történelmi társulat most fényképmásolatot szerzett.

A magyar történelmi társulat titkára, Szilágyi Sándor, a budiszi műemlékek bizottságának örök, dr. Koppenfeldt kérte föl, hogy tegye lehetővé a szobor fényképezését, s Koppenfeld közbenjárására a szász kormány restauráltatta a műemléket.

A hirlapkönyvtár már el van helyezve a nemzeti múzeumban, az első emeleti folyosóból átalakított helyiségben, melyet karzattal és díszes szekrényekkel láttak el.

Iskolatársak találkozója 25 év múlva. Kolozsvárról írják f. hó 6-áról: Hegedüs Sándor orsz. képviselő iskolatársai 25 éves találkozási ünnepélyére tegnap ide érkezett.

Somogyi Miklósné, szül. Krajcsovics Gizella, a járási főszolgabíró neje, Kőszegen. — Fodor Istvánné, szül. Ebenszanger Erzsébet, fővárosi mérnök neje, élete 38-ik évében, Budapesten. — Turók Istvánné, szül. Beddi Anna, a kolozsvári ref. kollegium igazgatójának neje, Kolozsvárt.

Gróf Teleki Samu újabb afrikai útja. Gróf Teleki Samu ismét afrikai expedízióhoz készül s most foglalkozik az utazás előkészületeivel.

A színészeti kiállítás, mely augusztus közepén nyílik meg, részt vesz Jókai is, nagyhírű nejeinek emléktárgyaival, valamint Szigligeti örökösei. Jókai úgy a felesége, Laborfalvy Róza, mint a saját színműveiről emlékeinek nagy részét ki fogja állítani.

veit, képeit stb., továbbá első szerződésének eredeti példányát, melyvel öt színművének szerződötték a nemzeti színházhoz, de a melyben az is ki volt kötve, hogy köteles a színpadon táncolni és a karban énekelni.

Sedelmaier és Schultz látzerészeti gyára Münchenben, készíti újonnan javított kettős tábori látszókat, távolsági üvegeket és távcsöveket, melyek rendkívül világos, éles lát-terület mellett, igen erős nagyítás által tűnnek ki.

HALÁLOZÁSOK.

Gr. PEJACEVICH MIKLÓS tábornok holttestét Gasteinből a szlavoniai Rétfalura szállították s ott helyezik örök nyugalomra a családi sírboltba.

Elhunytak még a közelebbi napok alatt: LANGER KÁROLY, nyug. miniszteri tanácsos, ki mint a vasúti és hajózási felügyelőség főnöke, sok éven át kiváló sikerrel működött, 75 éves korában, Budapesten.

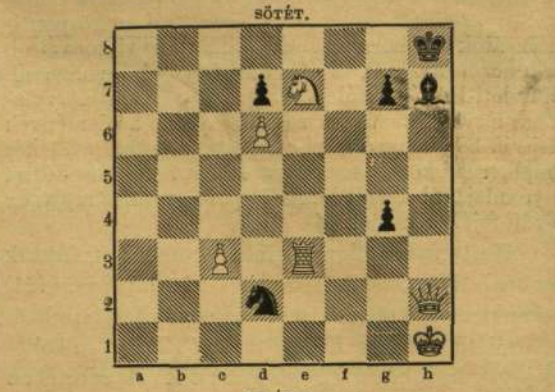
Somogyi Miklósné, szül. Krajcsovics Gizella, a járási főszolgabíró neje, Kőszegen. — Fodor Istvánné, szül. Ebenszanger Erzsébet, fővárosi mérnök neje, élete 38-ik évében, Budapesten. — Turók Istvánné, szül. Beddi Anna, a kolozsvári ref. kollegium igazgatójának neje, Kolozsvárt.

Somogyi Miklósné, szül. Krajcsovics Gizella, a járási főszolgabíró neje, Kőszegen. — Fodor Istvánné, szül. Ebenszanger Erzsébet, fővárosi mérnök neje, élete 38-ik évében, Budapesten. — Turók Istvánné, szül. Beddi Anna, a kolozsvári ref. kollegium igazgatójának neje, Kolozsvárt.

Balaton partján. Van benne hangulat, de a hálás tárgyat még jobban ki lehetett volna zsákmányolni. Az pedig nem valószínű, hogy a ki éjjel tekint körül a tóon, a csillagok fényét észre vegye, hogy a szőlő-hegyekből szántóföld lett, vagy hogy a termő tökély helyét árvalányhag foglalja el.

SAKKJÁTEK.

1610. számú feladvány. Gottschall H.-tól.

Világos indúl a harmadik lépésre matot mond.

Az 1604. számú feladvány megfejtése. Shinkmann W. A.-tól.

Megfejtés. Világos. Sötét. 1. V6-5... Hf1-g3 (a) 2. B6-5... Kh4-g3 3. V6-h3 mat.

Helyesen fejtették meg: Budapesten: K. J. és F. H. — Andorfi S. — Kovács J. — Tarnóczon: Németh Péter. — Kecskeméten: Balogh Dienes. — Budapesten: Koschovitz Gyula. — A pesti sakk-kör.

KÉPTALÁNY.

A 'Vasárnapi Ujság' 26-ik számában közölt képtalány megfejtése: I. Jóban, rosszban vannak hősök. II. Kis élet, sok szíveség, ez a valódi lakoma.

HETI-NAPTÁR, július hó.

Table with columns for days of the week and names of saints or events.

Felelős szerkesztő: NAGY MIKLÓS. (L. Egyetem-tér 6. szám.)

Verfälschte schwarze Seide.

Mann verburne ein Musterchen des Stoffes, von dem man kaufen will, und die etwaige Verfälschung tritt sofort zu Tage: Echthe, rein gefärbte Seide kräuselt sofort zusammen, zerlöset bald und hinterlässt wenig Asche von ganz hellbräunlicher Farbe.

COGNAC GRÖF KEGLIVICH ISTVÁN PROMONTOR. több ízben a legmagasabb díjjal kitüntetve, fertőző betegségek ellen legjobb préservatív szerül ismertetik.

HIRDETÉSEK

Walla József cementáru-gyára építési anyagok raktára. Budapest, VII. ker., Rottenbiller-utca 13. sz. Vállalkozik: Granitterazso, Betonrozások, Csatornázások, Szökőkutak, Czeimentlapok és Mozaik lapokkall kövezések elkészítésére stb.

A legjobb brünni szöveteket eredeti gyári árak mellett a Siegel-Imhof féle finom posztógyár szállítja BRÜNNEN. Egy elegáns tavaszi vagy nyári uri öltönynek elegendő egy szelvény 3-10 mtr hosszúságban, a mi megfelel 4 bécsi rőfnek, 1 szelvény ára 4.80 közönséges 7.75 finom 10.50 nagyon finom 12.40 legfinomabb

A 'Franklin-Társulat' kiadásában Budapesten megjelent és minden könyvtáránál kapható: SZÁSZ KÁROLY ÚTI TÁRCZA A VISSZA-TÉRT. Ára füzve 1 frt. — Diszkötésben 1 frt 60 kr.

A Franklin-Társulat kiadásában Budapesten megjelent s minden könyvtáránál kapható: KÖLCSEI KÖLCSEY FERENCZ MINDEN MUNKÁI. A KÖLTŐ ACZÉLMETSZETŰ ARCZKÉPÉVEL. Harmadik bővített kiadás. Tíz kötet. — Ára négy vászonkötetbe kötve 12 frt.

A FRANKLIN-TÁRSULAT KIADÁSÁBAN MEGJELENT ÉS MINDEN KÖNYVKERESKEDÉSSEN KAPHATÓ. AZ ERJEDÉS CHEMIÁJÁNAK KÉZIKÖNYVE. Szesz- és sörgyárosok, gazdák, bortermelők és chemikusok számára.

Magyarhon első, legnagyobb és legjobb hírnevű óráüzlete. BRAUSWETTER JÁNOS SZEGEDEN cs. kir. és m. kir. szab. chronometer és mőrárs, föltalálja az első egyedüli kulcs nélkül felhuzható remontör inga-óráknak stb. stb.

A Franklin-Társulat kiadásában Budapesten megjelent s minden könyvtáránál kapható: Védekezés a filloxéra és a szőlő-gomba ellen és a bortermelés folytatásának módja. Gyakorlatilag előadva. Irta GYÜRKY ANTAL. Ára füzve 50 kr.

A SZÖVEG KÖZÉ NYOMOTT ÁBRÁKKAL. Ára füzve 2 frt. Tartalom: Előszó. — Bevezetés. — Az erjedés fogalma. — Az erjedés története és elmélete. — Az erjedés organizmusairól általában.

A Franklin-Társulat kiadásában Budapesten megjelent és minden könyvtáránál kapható: A törvényhatósági közigazgatás kézikönyve. A fennálló törvényekből és rendeletekből rendszeresen összeállította GRÜNWALD BÉLA. Első rész: A közigazgatás feladatai.

AU BON MARCHÉ

UDJONSÁGOK
Páris BOUCICAUT ARISTID NAGYÜZLETE Páris

Ujdonságok nagy, legegánsabb és leg-
gazdagabban felszerelt raktára.

Van szerencsénk a tisztelt hölgyközönséget értesíteni, hogy ez
idei ujdonságok katalogusa ép most jelent meg, és azt bárkinek
bérmentve küldjük meg.

Állandó nagy üzleti összeköttetésünkkel fogva biztosíthatjuk a
t. közönséget, hogy kiterjedt raktárainkban úgy külső esin, minő-
ség, valamint olcsóság tekintetében csak a Jesjbbat tartjuk.

Nem tekintve Ujdonsági katalogusunkat alábbiakban legujabb
mintáinkból következéket bátorodunk felemlíteni, és készséggel
szolgálnunk mintákkal.

Selyemszövetek, gyapjuszövetek, posztók, cartonok,
csipkék, szalagok, szőnyegek és butorszövetek, továbbá
kész ruhák, utonai és ház-öltözékek hölgyek és leány-
kák részére, uri és gyermek ruhák, férfi és hölgy divat-
kalapok, fűzők, alás szoknyák, reggeli köntösök, kelen-
gyék és csecesmők részére teljes felszerelések, vászon-
neműek, harisnyák, kész fehérneműek, zsebkendők, férfi
ingek, eső és napernyők, keztük, nyakkendők, művirá-
gok, tollak, női, férfi és gyermekcipők, ágyneműek,
paplanok, utazási csizkék, párisi csizkék, tapeták, bu-
torok, stb. albumszerű képekkel és leírásokkal szolgálnunk.

25 frcn felüli rendelések bérmentve küldetnek meg, egy külön
ezen üzlet rendelkezésére álló pályaudvarból.

A vámköltségek a megrendelőt terhelik.
Levelek címzendők: AU BON MARCHÉ, Maison Ari-
stide Boucicaut, Páris.

Sürgönyezim: Maison BOUCICAUT Páris.
Az AU BON MARCHÉ-nak se bizományi, se más raktára
nincs sem Franciaországban, sem a külföldön és kéri bevőt,
hogy hasonvü, de vele semmiféle összeköttetésben nem levő
üzletektől óvakodjék, mert ezek nevet bitorolják.

Az AU BON MARCHÉ-nak szállárd alapelve, cse-
kely hason mellett dolgozni és ezáltal a közönség teljes
bizalmát kiérdemelni. Est tartotta állandóan szem előtt
és csak így érhetett el oly páratlan sikert.

Az Au Bon Marché az 1889. évi kiállításon részt vett és
2 nagy díjat, 3 arany érmet és 3 ezüst érmet kapott.

Legjobb és Leghíresebb
Pipere Hölgyor

La VELOUTINE

Különleges Rizspor
BISMUTTAL VEGYITVE
CH. FAY, ILLATSZERÉSZ,
PARIS - 9, rue de la Paix, 9 - PARIS.

A Franklin-Társulat kiadásában Budapesten megjelent és
minden könyvtárban kapható:

„Kis Nemzeti Muzem“

47-48. kötet.

Falusi történetek

Irta

Könyves Tóth Kálmán.

Ára a két kötetnek füzve 1 frt.

Tartalom: Nemzetes ur ördöge. — Javaz asszony
keresztánya. — A keresztlevél. — A honvéd árnya. —
Hitelő asszonyság és kedves férje. — Tökési Bácsi és
mostoha fia. — Újmódi Zsófi. — Szegény teensasszony. —
Karasony anyala. — A pénz árnyéka. — Rebeka, a sze-
gény zsidóleány. — Miért nemult el a vörös kakas. —
Sóprányi házasságrontó. — Az elliant hónap, vagy hová
lett a februáris. — Csak néhány hajszál. — A vasuti ör. —
A szél hozta, a víz vitte.

49-50. kötet.

Magyar közmondások gyűjteménye

Különös tekintettel az elhőlesésre és a nevelésre.

(Több mint hatezer közmondás.)

Rendszerbe foglalta

ALMÁSY JÁNOS.

Ára a két kötetnek füzve 1 frt.

LÁTCSÓ

A legelőnyösebb és legjobb valamennyi kettős tábori látcső közül a mi, ujonnan
javított látcsőnk (Distanzglas).

Ezen eszköz tiszta, szín nélküli, 43 mm objektív-átmérővel; minden szemre alkal-
mas, még a legmesszibb távolságot is, tökéletes élességgel és tisztán mutatja; s
katonai egyéneknek, valamint utazás vagy szini előadásra egyaránt kitűnő. —
E látcső 8 üveggel bír, 4-szeres nagyítással, compasz és borszíjjal közvetlenül
az eszközön, valamint szilárd börtökkel s szíjjal; dbankint 9 frt vám- és viteldíjmentesen. 4193

Távcsők

6 lencsével, szín nélkül, egészen finom fémbe dolgozva, leg-
nagyobb távolságokat élesen és tisztán mutatva, 15-ször na-
gyítva 5 frt; 18-szor nagyítva 6 frt; vám- és viteldíjmentesen.

Árak utolérhetlenül alacsonyak!

Szállítás csak utánvét vagy az összeg előleges beküldése mellett.

Sedelmaier & Schultz, Optische Anstalt, München, 17 Theatinerstrasse 17.

Legnagyobb raktár látcső készítményekből, Münchenben.

MATTONI ERZSÉBET SÓSFÜRDŐJE

gyógyhely Budapesten (Budán)

Megnyitott április 27-én.

Kiváló gyógyhatással bír:

női bajokban és altesti bántalmakban.

Remélő orvos Dr. Bruck J. (vigadó-tér 1.)

Egészséges fekvés, jutányos lakások, jó vendéglő. —
Pontos közlekedés a társasokosikon reggeli 5 órától kezdve.

Állomási hely: Ferenc József-tér, a régi Lloyd-épület közelében.

Városligeti sanatorium Budapest,
VI. Hermina-ut 9. sz.

Miniszterileg engedélyezett intézet minden állású
magán szülő és beteg nők

számára. — Apólsói díj teljes ellátással és orvosi fel-
ügyelettel) 3-6 frt-ig egy napra.

Dr. Szalárdi Mór, Dr. Temesváry Rezső,
igazgató orvosok.

Hazánk legkedveltebb savanyuvize

Borral keverve kiterjedt kövültségnek orvosló

A MOHAI ÁGNES

FORRÁS

Legjobb asztali- és üdítési-
Külön szőlőket tesz az emésztési zavroknál.

5 forrású József főherceg szanatórium rendszeres italai közül.

Prága állomásán mindenkor kapható.

Edesgulya L. 100 udvari szállítónál Budapesten
Ügyintézés minden gyógyszerárban, fűszerkereske-
desben és vendéglőben.

A Franklin-Társulat kiadásában Budapesten megjelent és
minden könyvtárban kapható:

TÖRVÉNYALKOTÁSI

RENDSZERÜNK REFORMJA

I. Törvényalkotási meddőség s tömeges törvényalkotások. —
II. Törvények változékonysága. — III. Receptio s kinövésel.
IV. A receptio műveleti hazánkban. — V. Törvényalkotási
rendszerelenség. — VI. Az alapelvek előleges törvényhozási
megállapítása. — VII. A hibás törvényalkotások okai. — VIII.
Törvényalkotási közegek. — Tervkészítők. — IX. Enquettek.
Jogügyi bizottság. — X. Képviselőház. — Birák távolléte. —
XI. Az államtanács mint törvényalkotási közeg. — XII. Az
államtanács mozzanatai, aggályai az alkotmányos államrend-
szerben. — XIII. Összegezethetése a parlamentarizmus-
sal. — XIV. Állandó codificatióális bizottság intézménye.

Irta

Dr. SZOKOLAY ISTVÁN.

Ára füzve 80 kr.

Dr. Lengiel Fr.-féle nyirtfabalzsam.

Kir. szab. Svédhonra.

Már magában véve azon növényi nedv, a
mely a nyirtából kifolyik, ha annak törését
megfürjük, emberemlékezet óta mint a legkitűnőbb széplítő szer volt
ismertes, ha azonban ezen nedv a feltaláló utasítási szerint, bal-
szammá alakítatik át, csak akkor nyer igazánvalóan csodálatos hatást.

Ha este megkenjük vele az arcot vagy más bőrrésze-
ket, akkor másnap csaknem észrevehetően pikkelyek
válnak le a bőrről, a mely ezáltal fehérré és gyöngédde
vállik.

Ezen balzsam kisimítja az arcon a ráncokat és himlőhelyeket, ifjú
arczsin, a bőrnek fehérséget, gyöngédéget és üdeséget kölcsönöz;
a legrovidebb idő alatt eltávolítja a seplőt, májfoltot, anyajegyeket,
orrvereséget, börtököt s a bőr minden más egyéb tisztatlanságait.
Ára egy korsónak, használati utasítással együtt, 1 frt 50 kr.

Dr. Lengiel orvosi Benzoe-szappana a legalkalma-
szappan, mely a bőrt gyöngédde s finomná teszi s hivatva van a
nyirtbalzsam hatását előmozdítani. Ára 60 kr. Kapható minden jobb
gyógyszertárban. Török József gyógyszerárban, Budapest,
király-utca 12. — Aradon: Ring S. gyógyszerésznél.

A Franklin-Társulat kiadásában Budapesten megjelent és
minden könyvtárban kapható:

A francia rémuralom története.

A legujabb források felhasználásával.

Irta

Várnai Sándor.

Képekkel. — Ára füzve 1 frt 60 kr.

Tartalom: Előszó. — A nemzetgyűlés megnyitása. —
A Bastille bevétel. — A király Párisban. — A királyi család
szökése. — A hadizenet. — Junius 20. — A marseille-i
Párisban. — A királyság utolsó napja. — Új emberek. —
Szeptember 2-ika. — A konvent. — A Temple. — A király-
dráma. — A jakobinus-programm. — A girondisták. —
Corday Sarolta. — A fogoly királyné. — Mária Antoinette
pöre. — Mária Antoinette a vérpadon. — A girondisták
pöre és halála. — A «Terreur». — A vértörvényszék. —
Danton és társai. — Egy magyar áldozat. — Robespierre
bukása. — Függetlenség. — A dauphin legendája.

VÉGHLESI

VERA-FORRÁS.

Hazánk
legtisztább, leg-
olcsóbb és legjobb szén-
savdus, égvényes savanyuvize.

VEGHLES-SZALATNÁ-n (Zólyom-m.)

Mindig friss töltésben kapható a budapesti főraktárban:

Erzsébet-körút 56-ik szám alatt.

Telephon-összeköttetés.

Számos raktár a vidéken.

29. SZÁM. 1890. BUDAPEST JULIUS 20. XXXVII. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és egész évre 12 frt
POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt: fél évre — 6 * Csupán VASÁRNAPI UJSÁG { egész évre 8 frt
fél évre — 4 * Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK { egész évre 6 frt
fél évre — 3 * Külföldi előfizetésekhöz a postailag
meghatározott viteldíj is onatolandó

